

Izi ọma lele kpa Makị gbarụ a n'ọkwukwo **Nhne gbasiri ọkwukwo ka**

Izi ọma lele kpa Makị gbarụ a n'ọkwukwo jiri mkpuru ọka ka panizo, “Opanizo izi ọma Jizosi Karaisi, Nnwọ Chiokike.” Makị gesiri nụ Jizosi bụ badnụ ke noornu ẹrnu ndu-ehni nụ nye nwernu rikne. Iknernema a whụyaru iwhne nụ nhne o znirni, nụ rikne megidne rẹnwu ọjo, nụ rikne ọ gbarunu ele badnụ mmehie. Jizosi kwuru ẹhni a Nnwọ ke Badnụ, nye varụ o gweru bùdnu a nyee ma ọ dòhia ele badnụ hite nụ mmehie be.

Makị gbarụ nhne Jizosi mernu karụ ikwu-ọnụ o kwuru nụ nhne o znirni. Ọ gbarụ nhne matị gbasiri Jonyi Nye Wụ Mini, ọwuwu mini a, nụ ɔrnurna Jizosi. O znernu nụ ruwhnu kwu nhne gbasiri ele sno apna Jizosi nụ ele irno a. N'ipne-aznụ ọkwukwo a, o kwuru gbasiri ẹnwu Jizosi nụ olizọ n'ẹnwu a.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Opanizo izi ọma (1:1-13)

Ẹrnu Jizosi nụ rime Galili (1:14---9:50)

Jizosi znirni nhne rnụ ẹrnu ndu-ehni nụ Judiya (10:1-52)

Hite nụ Galili dù Jerusəlem (11:1---15:47)

Olizọ n'ẹnwu Jizosi (16:1-8)

Jizosi gesiri ẹhni a, mekwo lahna oligwe (16:9-20)

Nye gbarụ ọkwukwo ka: Makị

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nụ Jizosi bụ Nnwọ Chiokike, hite nụ ेrnu ndu-ehni a.

*Ikwu-ɔnu Jɔni
Nye Wụ Mini*

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Opanizo izi ọma Jizosi Karaisi, Nnwọ Chiokike.

² Lele kpa Azaya nye ọwhnurninya gbaru a n'okwukwo, Chiokike karu,

“Bno nsnị, le, m neezizne nye izi m nụ ruwhnu i,
nye jeemekwata apna i.

³ Akpiri otu badnụ nqokpo okwo n'eli-ikpa, naakaa,
‘Anụ mekwata apna Nyenwe aị,
anụ mee ma apna a snirni asni.’ ”

⁴ Jɔni Nye Wụ Mini bụ nye wam whuyaru iwhne n'eli-ikpa nqokpo okwo naakaa ele badnụ tuhnasna mkpoma ma be wụ be mini, ma Chiokike gbarunu be mmehie.

⁵ Kpakara ele zị nụ mgbu Judiya nụ ẹli Jeruselem whokwnusiri a. Ọ wụ be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁶ Jɔni wogwu iwo rijni akpukpo anohia be kwu kameli. Ajni ọ snụ n'ikwnu bụ akpukpo anohia. Wiri a bụ igwurube nụ mono ebeka ohia.

⁷ Ọ nqokpo okwo naakaa, “Nye kakwo m rikne vawa n'aznụ m, nye me kwésile o whudnahie ẹli tọma eriri okoro-ochi a lawuru.

⁸ M ji m mini wụ anụ mini, koyu nụ nye wam jeeji Enine Nsọ nqowu anụ mini.”

*Owuwu mini Jizosi
nụ ɔrnurna a*

(Mat 3:13---4:11; Luk 3:21,22; 4:1-13)

9 N'ige wam, Jizosi hiri nü Nazarëti ke zi n'eli Galili va, Jöni wü a mini nü rime Osimini Jödani.

10 Ngangam Jizosi hiri nü mini noowhuya, o whnurnu oligwe hne o kpumernu, o whnụ Enine Nsọ hne o neewhekwasi a lele nduru.

11 Otu akpíri hiri n'oligwe kaa, “Jị bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne i masiri m.”

12 Ngangam Enine Nsọ wam duru a bna ẹli-ikpa.

13 O zi n'eli-ikpa nri Ọbochi ẹno. Ekwensu naarna a ornurna, ya nü rụmu anohia zi. Kọvu nü ele enine izi neeznenu a izi.

*Jizosi sukwuru ele
noogbu aznụ*

(Mat 4:12-22; Luk 4:14,15; 5:1-11)

14 Nga be yisiri Jöni n'ikelu, Jizosi znernu Galili neezni izi ọma Chiokike gweyaru.

15 O naakaa, “Ige zulem, ẹli-eze Chiokike zi ndündu, anụ tughnasna mkpoma kweru izi ọma.”

16 Nga o znernu nü ngeri Osimini Galili, o whnụ Sa'imoni nü Anduru nwene a rukna hne be zi noowu igbo nü rime osimini, kwnornu nü be bụ ele noogbu aznụ.

17 Jizosi kanụ be, “Anụ va sno m n'aznụ, m jeeme anụ bürü ele jọkwnuhia ele badnụ lele kpa anụ noogbu aznụ.”

18 Ngangam be sigbasi igbo be, sno a.

19 O zne nü ruwhnu matị, o whnụ Jemisi nnwọ Zebidi nü Jöni nwene a rukna zi n'ogbo berere, neemekwata igbo be.

20 O sukwu be, ngangam be gharu Zebidi nda be n'ogbo, ya nü ele be gnornu ेrnu, snornu a.

*Jizəsi chıhalaru
rənwu ojo
(Luk 4:31-37)*

21 Be nü Jizəsi zne n'eli-əhna Kapanom bna n'oro əgbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe neezni nhne.

22 Nhne o neezni duru be əhni, kwnornu nü oznirni nhne lele nye nwernu rikne, ə búo lele ele zni iwu ele Ju.

23 Otu nwerukna rənwu ojo nwugwu bnanyarnu nü rime əro əgbako be, siwama,

24 “Kini bu nhne aij nü jı nwekogwu, Jizəsi nye Nazareti? İ varu ma i gbumekwo aij? M maam nye i bu, i bu nye nsə ke Chiokike.”

25 Jizəsi bigboru a, kaa, “Kpusnime ənu i, hi nü rime a whuya.”

26 Rənwu ojo wam dəsiri a rikne. O gweru okne nkoli si okokoba, hi nü rime a whuya.

27 O duru kpakara be əhni ke mernu be bete neesikwarita əhni be, “Ka bu kini? Ə bu o zni nhne ikne sa? O nwernu rikne ke o ji nəotunu rənwu ojo əka, be bnotenu a nsni.”

28 Be tñusi ətnutnu a nü kpakara əli Galili.

*Jizəsi gworu ele nrıria
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

29 Nga Jizəsi hiri n'oro əgbako ele Ju wam whuya, ya nü Jemisi nü Jönü, be bna n'oro Saimoni nü Anduru.

30 Ige wam nne nnwerne Saimoni dnanyi naaria əhni orne bəkwnu, ngangam be kanu Jizəsi nhne gbasiri nwerinya wam.

31 O znekwnusi a, jiri a n'aka, dolizo a olu. Ngangam əhni orne bəkwnu wam sigbasi a, o bete neeznenu be izi.

32 N'ogbednachi, nga ehnam dnarnu, be kwuyanu Jizosi kpakara ele nriria, nu ele r̄enwu ojo nwugwu.

33 Kpakara ele zi n'eli wam gbakoru n'ou-mgbo neelekiri.

34 O gworu agida ele nriria zi odo n'odo, o ch̄imarnu agida r̄enwu ojo. O kwéle r̄enwu ojo kwu ɔka, kwnornu nu be magwụ nye o bụ.

*Jizosi znirni izi ọma
nu Galili*

(Luk 4:42-44)

35 N'ou ɔsisi, nga chi yóobochnage, o lizo zne hne körù owu, neekpe okpukpe.

36 Sajmoni nu ele ya nu be zi noopio a.

37 Nga be piohiaru a, be kanu a, “Kpakara ele badnụ noopio i.”

38 Kòvu Jizosi kanu be, “A jeezne n'eli ele ke berere ma m zni m be izi ọma, kwnornu ka bụ nhne me kwnornu va.”

39 O zne nu rime kpakara oro ogbako ele Ju zi nu kpakara Galili neezni izi ọma, chihala masi r̄enwu ojo.

*Jizosi gworu nye nchnichna
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)*

40 Otu nye naarija nchnichna vakwnusiri a, riasno a, gbunu a mpnerne ɔchi, kaa, “O buru nu i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna.”

41 Jizosi dɔnu a obirizi, dɔsnima aka a, kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri r̄ichna.”

42 Ngangam be gworu a nchnichna wam, o ziri richna.

43 Jizosi dɔru a aka nu nsnị k'agida chihala a.

44 O kanu a, “O zá nye ọbula i kanu, kóvu la, gweru ẹhni i gesi nye ọkwa aríohna, gweru masí nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa aríohna ma o bụru nhne akebne nyee be nü i zì ríchna.”

45 Kóvu o whogaru bete nöotnunu ele badnụ, neewheke ọka wam, ke kpahiaru nü Jizosi nwéma rikne berere o bna nü rime eli-ohna hne ele badnụ jiovhnu a, kóvu o znernu hne kóru owu, ele badnụ neehi penupe ọbula naavakwnusi a.

2

*Jizosi gwóru nye ẹhni a
dönwurnu Ọdonwu
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

1 Nga Jizosi lahnarnu n'eli Kapanom, kpa ọbochi ele nü ele whemernu, agida ele badnụ nürnü nü o zì n'oro.

2 Agida ele badnụ varu jipiya kpa o zíma oghere zì, ma n'ọnú-mgbo. O zì masí nookwunu be ikwunụ Chiokike.

3 Be vakwnusi a, vuyanu a otu nye ngeri ẹhni a dönwurnu Ọdonwu, badnụ ẹno vu a.

4 Nga be nwée rikne dù a ẹhni kwnornu nü agida ele badnụ wam, be kóma olu oro hne o zì. Nga be dokamarnu a, be vudna ọkpata ke nye ngeri ẹhni a wam dönwurnu Ọdonwu danyi.

5 Nga Jizosi whnürnu ọkwnata ovu be, o kanu nye wam ngeri ẹhni a nwürnu ọnwu, “Nnwọ m, be gbarunam jì kpakara mmechie i.”

6 Kóvu nü agwna ele zni iwu ele Ju dazi eli piị, zì n̄esikwa nü mkpoma be,

7 “Kini mernu nwerukna ka jiri kwu ọka kpa? O kwululem Chiokike. Ndaa nye nwernu rikne ọ gbarụ mmehie hne ọ búo Chiokike kpoi?”

8 Ngangam, Jizosi mahiaru nü rime enine a nü be zi naari ọka wam nü rime mkpoma be, ọ sìkwa be, “Kini kpahiaru anụ naari ɔriri ka nü mkpoma anụ?

9 Ndaa ke zi ewheke, ọ kanụ nye ngeri ehni a donwurnu Ọdonwu, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie i,’ mọbu ọ kaa, ‘Lizo, chíri etere i, zne izne.’

10 M pioru m anụ mahia nü Nnwọ ke Badnụ nwernu rikne n'ọwa ọ gbarụ mmehie.” Jizosi kanụ nye wam ngeri ehni a donwurnu Ọdonwu,

11 “M ka m ji, lizo, chíri etere i, la ọro i.”

12 Ngangam, o lizo, chíri etere a, whoga nü ruwhnu kpakara be, o du kpakara be ehni, be znarnị Chiokike, naakaa, “A whnúlele nhne nü kpa.”

*Jizosi sukwuru Livai
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

13 Jizosi whoga kwno berere nü ngeri Osimini Galili, agida ele badnụ vakwnusiri a. O bete neezni be nhne.

14 Nga o neewhe, ọ whnụ Livai nnwọ Alifayosi, hne ọ dazi n'oro ntụ. Ọ kanụ a, “Sno m.” O lizo snornu a.

15 O dù nga Jizosi dazi neeri wiri n'oro Livai, agida ele ọna ntụ nü ele mmehie snornu Jizosi nü ele sno apna a neeri wiri. Ige wam, ele sno a zi agida.

16 Nga ele zni iwu ele Ju ele bụ ele Farisi whnurnu nü ele mmehie nü ele ọna ntụ sno a neeri wiri, be sìkwa ele sno apna a, “Kini mernu o noosno ele ọna ntụ nü ele mmehie neeri wiri?”

17 Nga Jizosi nurnu a, o kanu be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. M vage m o sukwu ele oma, okwolem ele mmehie.”

*Ajiji gbasiri ovu onu
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)*

18 O du nga ele sno Joni nu ele Farisi noovu onu, agwna ele badnu vakwnusi Jizosi sickwa a, “Kini mernu ele sno Joni nu ele sno ele Farisi noovu onu, koyu ele sno apna i za noovu onu.”

19 Jizosi saru be, “Ele varu hne be noolu nnwerne ikne be joovu onu hne nyerukna wam noolu nnwerne ikne nu be zi? Kpakara ige ke be nu nye noolu nnwerne ikne zi, be jovo onu.

20 Koyu obochi vawa nga be jaanahoru be nye noolu nnwerne ikne. Obochi wam be joovu onu.

21 “O za nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo oknani. O mene kpam, iwo ke ikne joodokahala nhne n'ehni ke oknani. O joodoka ke kakwo agida.

22 O zi masi nye jeegweru manya ikne gbasu n'olori akpukpo oknani. O mene kpam, manya wam jaagbawama, manya nu olori akpukpo whume etekne. Koyu be gbasu manya ikne n'olori akpukpo ikne.”

*Ajiji gbasiri
Obochi Ozukwa Inwe
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 O du n'otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizosi nu ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ekwu ikpa. Ele sno apna a bete o ghø ikpa kpa be znezne.

24 Ele Farisi kanu a, “Le, kini mernu be neeme nhne kwésile o mee n'Obochi Ozukwa Inwe?”

²⁵ Jizosi saru be, “Anụ gwnúna nhne Devidi mernu nga ọ zị nụ mmekpehleri, nga wiri gwnurnu a, ya nụ ele snogwu a?

²⁶ O bnaznernu n'oro nsọ Chiokike, nga Abiata bụ nye risi arıohna, o ri brędi be bitaru nụ ruvhnu Chiokike ke kwésile n'iwu o ri, okwolem ele ọkwa arıohna bụ ele kwesiri n'iwu o ri a, o nyee masi ele nụ ya snogwu.”

²⁷ O kanu be, “Chiokike mernu Obochi Ozukwa Inwe kwnornu badnụ, be méne badnụ kwnornu Obochi Ozukwa Inwe.

²⁸ O nhne kpahiaru Nnwọ ke Badnụ jiri bürü masi Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

3

*Nyerukna aka
dọnwurnu Ọdonwu
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Jizosi bna kwno berere n'oro ọgbako ele Ju, otu nwerukna aka dọnwurnu Ọdonwu zị pii.

² Ele Farisi zị neese a, ma ọ joogwo a n'Obochi Ozukwa Inwe, ma be bno a nhne.

³ O kanu nyerukna wam aka a dọnwurnu Ọdonwu, “Lizo, gwuzoru nụ ruvhnu kpakara ele badnụ.”

⁴ O sịkwa be, “O bürü ọma n'iwu o mee nhne ọma, mọbu o mee nhne býo ọma n'Obochi Ozukwa Inwe? O znöhia býdnu mọbu o gbu ogbu?”

Koyu be nyasimernu bidim.

⁵ Nga o lekparu anya ngaramanga o we ehní, o nwe ovu ojo kwnornu nụ mkpoma ojo be. O kanu nyerukna wam, “Dosnima aka i.” O dosnima aka a, aka a bürü ọma lele kpa ọ zị nụ mbom.

6 Ele Farisi whoga, ngangam be nü ele dagwunu Erodu zne gbagidne a iznuznu, kpa be joogbu a.

*Agida ele badnụ
snornu Jizosí*

7 Jizosí nü ele sno apna a whogaru zne ngeri Osimini Galili. Agida ele badnụ hi n'eli Galili snornu a, ma ele hi nü Judiya,

8 ma ele hi n'eli Jeruselem, nü ẹli Idumiya, ma n'obosi ẹhnam ke Osimini Jødani nü gburugburu Taya nü Saïdoni, vakwnusiri Jizosí nga be nṣrnu kpakara nhne o mernu.

9 O kanu ele sno apna a be mee kpa otu ogbo mati jaaziri a ndụndu kwnornu agida ele badnụ wam, ọ zi be kpagbu a.

10 Ige wam, Jizosí gworu agida ele nriria, ke kpahiaru agida ele nriria ọjo zi ọdo n'odo nqokpu n'ehni a ma be kpatu a aka.

11 Nga ọbula ele rənwu ọjo whnurnu a, be dna n'eli nü ruwhnu a, siwama, kaa, “Jiwa bụ Nnwọ Chiokike.”

12 Jizosí dō be aka nü nsnị be mékọ ele badnụ mahia nye ọ bụ.

*Jizosí hɔruru nri nü
badnụ lawuru ele izi
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

13 Jizosí pnezne n'olu rugwu, sukwu ele o pioru. Be znekwnusi a.

14 O hɔru ele rukna nri nü ẹbo ma ya nü be daziri, kwu be ele izi, ma o zihala be zne kpọ okwo izi ọma,

15 o nyernu be rikne ọ chihala rənwu ọjo.

16 Ka bụ nri nü badnụ lawuru wam ọ hɔruru, Saïmoni, nye Jizosí jiri rəwhna Pita,

17 nü Jemisi nnwọ Zebidi, nü Jöni nwene Jemisi, o ji kwno be r̄ewhna Banajisi, ke bu r̄umu egbe oligwe,

18 nü Anduru, nü Filipu, nü Batolomi, nü Matiyu, nü Tomosi, nü Jemisi nnwọ Alifayosi, nü Tadiyosi nü Saimoni nye zi n'esilawuru ele noonwu békwnu nü m kpōma,

19 nü Judasị Isikariotı, nye reru a.

Jizosi nü Bélizibolu

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Jizosi bna n'otu oro, agida ele badnụ jipiya kwno berere, ke kpayaru o nwée oghere ri wiri.

21 Nga r̄umu nne a nurnu a, be whoga ma be nwugwu a, kwnornu nü be karu, “Mkpōma a zúle ozu.”

22 Agwna ele zni iwu ele Ju hiri nü Jerusəlem va, kaa, “O nwernu Bélizibolu, o ji rikne nye risi r̄enwu ojo naachihala r̄enwu ojo.”

23 Jizosi sukwukota be, tn̄unu be elulu zi ɔdo n'ɔdo, “Setani ɔ jaachihalali Setani?

24 O bürü nü ɔli-eze kewama megidne ehni a, ɔli-eze wam jóogwuzoli.

25 O bürü masi nü ezi-nü-oro kewama megidne ehni a, ezi-nü-oro wam jóogwuzoli.

26 O bürü masi nü Setani lizoru megidne ehni a, kewama, o jóogwuzoli, enwu a valem.

27 “O zá nye jaabnali n'ɔro nye dikne, naahoru a kpakara nhne a, o bürü nü o béle ɔsno kne dikne wam eriri. Ige wam o jeenwe rikne naahoru a nhne zi n'ɔro a.

²⁸ “Owe! M naakanu anu ezi ọka, Chiokike jaagbarunu rụmu badnụ kpakara arụru-eli be rụru nụ ọka ojo be nookwu,

²⁹ Kọvu nye ọbula ke kwuru kwugidne Enine Nsọ jéenwe ọgbarunu tim tóm. Kwnornu nụ nye wam rulam arụru-eli nwée ọgbarunu ọkwnukokwnu.”

³⁰ Jizosi kwuru ka kwnornu nụ be naakaa nụ o nwernu rẹnwu ojo.

Nne Jizosi nụ rụmu nne a

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Nne Jizosi nụ rụmu nne a varụ, be gwuzoru n'ederezi, ziznenu a izi, noosukwu a.

³² Agida ele badnụ wam zi a gburugburu kanu a, “Le, nne i nụ rụmu nne i zi n'ederezi noopio i.”

³³ Jizosi sịkwaru be, “Nyele bụ nne m nụ rụmu nne m?”

³⁴ O lehnata anya ele dazi a gburugburu, kanu be, “Anụ le nne m nụ rụmu nne m.

³⁵ Nye ọbula ke neeme nhne Chiokike noopio, nye wam bụ nwene m rukna nụ nwene m rinya nụ nne m.”

4

Elulu nye ọgha mkpuru

(Mat 13:1-9; Luk 8:4-6)

¹ Jizosi panizo neezni kwno nhne nụ ngeri osimini. Agida ele badnụ jihiaru hne ọ zi, ke kpayarụ ọ bnazne n'ogbo, daziri eli. Kpakara ighbudu badnụ wam gwuzoru nụ mkpomkpo eli.

² O ji elulu neezni be agida nhne zi ọdo n'odo. Nụ nhne o neezni, ọ kaa,

³ “Anụ bnote nsnị, otu nye ेrnu ékwu znernu agha mkpuru.

4 O dụ nga ọ naagha mkpuru, agwna mkpuru dnarnụ nụ ngeri apna. Rụmu ọnunu tüturu be ta.

5 Agwna mkpuru dnarnụ n'eli rugwu hne be nwée agida rịzna, ngangam mkpuru wam fuhịaru, kwnornu nụ be nwée agida rịzna.

6 Koyu nga ẹhnam wasiri, be chnanwụ, kwnornu nụ be nwée egwnugwu.

7 Agwna mkpuru berere dnarnụ n'esilawụru igwnu, igwnu wam sohịa, kpagbu a, ọ mínyage mkpuru.

8 Agwna mkpuru berere dnarnụ n'eli bụru ọma, fuhịa, nooso, naaba, mịhia nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu."

9 O kanụ be, "Nye nwernu nsnị o ji ọ nụ nhne, ọ nurnu."

*Nhne o kwno tnụ elulu
(Mat 13:10-17; Luk 8:9,10)*

10 Nga Jịzosi nụ ele sno apna a nri nụ badnụ lawụru wam zị, nụ agwna ele berere, be sịkwaru a nhne gbasiri agida elulu.

11 O kanụ be, "Be mernu anu mahịa nhne tugwaru otugwa ke ẹli-eze Chiokike, koyu ele zị n'ederezi, be naakanụ be kpakara nhne n'elulu,

12 ma
‘Be neele anya kpoi, gharụ ọ whnụ,
nqonu nụ nsnị, gharụ ọ ghohia,
ọ zị be tufnasna mkpoma hne Chiokike zị,
nwehịa ọgbaru.’ ”

*Risi elulu nye
Ọgha mkpuru wam
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

13 Jizosi sìkwa be, “Anu ghóhiage elulu ka? Ndaa kpa anu jeeji ghohia kpakara elulu?

14 Nye èrnu èkwu naagha mkpuru ghasiri ikwu-önü Chiokike.

15 Mkpuru ele ke dnarnu nü ngeri apna nü lele ele ke nurnu ikwu-önü wam, kovu nga be nurnu a, ngangam Ekwensu varu gweme ọka wam nü mfpoma.

16 Mkpuru ke be ghasiri nü hne rugwu zi nü lele ele ke nurnu ikwu-önü wam, ngangam be gweru snarnima gweru a.

17 Kovu nü be nwée ẹgwugwnu, be dazi ige mati, omekwo, nga mmekpèhni mòbu awhnúwhnu varu kwnornu nü ikwu-önü wam, ngangam be dnahnala aznu.

18 Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwnu nü lele ele ke nurnu ikwu-önü wam,

19 kovu mmekpèhni ke ọwa ka, nü aghigho ọ whnù èkwnu n'anya, nü nkoli ke nhne berere, bnanyarnu, kpabu ikwu-önü wam. Ọ ghø nhne mína mkpuru.

20 Mkpuru ke be ghasiri n'eli búru ọma nü lele ele ke nurnu ikwu-önü wam, be narnu a, o mipiya nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu.”

*Elulu tonji n'olu ikpechi
(Luk 8:16-18)*

21 Jizosi kanu be, “Anu neegweya tonji bita a nü mkpururu nkita, mòbu nü mkpururu ọkpata? Ọ búo n'olu nhne be bita tonji?

22 Kwnornu nü ọ zá nhne be bigwaru abigwa, ke be jéeme ọ whuya iwhne, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni.

23 O bürü nü nye nwernu nsnị o jị o nü nhne, o nurnu."

24 O kanụ be, "Anụ bnote nsnị nkari nkari nhne anụ nqonu. Nhne anụ jiri tñnu nye berere bụ nhne be jeeji tñnu anụ, be jeenye anụ karukwo.

25 Nye nwernu nhne bụ nye be jeenye, nye nwée, be jaanahorú a, o bùbedi ke o nwernu."

Elulu mkpuru nooso oso

26 Jizosí kaa, "Eli-eze Chiokike nü lele nga badnụ kpasíri mkpuru n'eli.

27 O zni anyarna n'abalị tnenya n'iwhnehnie, mkpuru wam fuhịa, nooso, nye wam máa kpa o ji neeme kpam.

28 Eli nü nsnunu a neeme isisi nooso, naamihia mkpuru, ke mbom, o fuhịa, omekwo igwugwere, omekwo ikpa karu aka ke hi n'igwugwere.

29 Koyu nga ikpa wam karu, ngangam, o gweru ama bete o gbu ikpa kwnornu n'ige o gwe nhne n'ekwu dylam."

Mkpuru mositadi

(Mat 13:31,32,34; Luk 13:18,19)

30 Jizosí kaa, "A jeeji kini gbu esni eli-eze Chiokike? Mòbu ndaa kpa a jeeji nòotnu elulu a?

31 O nü lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke, nga be kpasíri a n'eli, o bụ mkpuru isisi zì matị kakwo kpakara mkpuru n'owa.

32 Koyu nga be kpasíri a, o sohịa bürü nhne kakwo kpakara nhne be kpasíri n'eli, wahia agida nkala hna ezi, ke mernu ọnunu nòornu alikwu nü mkpururu idno a."

³³ Jizosi jiri agida elulu nụ kpa nookwunu be ikwu-ọnụ Chiokike, lele kpa be jyonuli.

³⁴ O kwúgene be ikwu-ọnụ hne o jíle elulu. Koyu nga ya nụ ele sno apna a kpóí dazíri, o kówanu be risi kpakara elulu ka.

*Jizosi bigbóru
ruwhere osimini*
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ O dürü n'ogbednachi, o kanụ ele sno apna a, “Ngwa ma a whe aka osimini kiyari.”

³⁶ Nga be whogaru n'igbudu badnụ wam, be bnakwnusi Jizosi n'ogbo ke o zị, be nụ ya snornu. Ogbo ele ke berere sno be.

³⁷ Okne abaka-mini lizo, mini nqowubna nụ rime ogbo wam, ke kpahiaru mini jihia n'ogbo wam.

³⁸ Koyu nụ Jizosi zị n'aznụ ogbo neezni anyarna n'olu nhne oche-risi. Be kpatnenya a, kanụ a, “Nye-zni-nhne, o gbásila i nụ a noowhu sa?”

³⁹ O tnenya, bigbó ruwhere, kanụ okne osimini, “Udno! Dazíri bii.” Ruwhere whebiri, ọhna dna bii.

⁴⁰ Jizosi kanụ be, “Kini mernu anụ nqotu ogwnu? O bụ nụ anụ nwée ọkwnata mkpoma sa?”

⁴¹ Be tñru ogwnu k'agida, be néesikwarita ẹhní be, “Nye ka bụ nyele? Ke ruwhere nụ okne osimini noobnotenu nsní?”

5

*Jizosi gwɔru nye
rɛnwu ɔjo nwugwu*
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jizosi nụ ele sno apna a vadu ngeri Osimini Galili kiyari, n'eli ele Gerasa.

² Nga o hiri n'ogbo whuya, otu nyerukna r̄enwu ojo nwugwu hiri n̄u hne be li iznu kwnusi a.

³ O wu n̄u hne be li iznu, o z̄ima nye nwernu rikne t̄u a ijigba,

⁴ kwnornu n̄u be t̄usilam a ijigba n̄u nhne ikelu agida ige, o gbajikwo ijigba, lijikwo nhne ikelu be tuwgwu a. O z̄ima nye nwernu rikne mee anya dno a.

⁵ Ige obula, abal̄i n̄u iwhnehnie o z̄i n̄u hne be li iznu ma n'olu rugwu, neesi okokoba, gweru akaworugwu b̄uko n̄odowa ehni a ehni.

⁶ Koyu nga o whn̄urnu Jiz̄osi n̄u hne z̄i ikere, o gba eso, kp̄onu a risi eli.

⁷ O gweru okne nkoli si okokoba, naakaa, “Kini bu nhne me n̄u j̄i nwekogwu, Jiz̄osi Nnw̄o ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu?”

⁸ Ka bu kwnornu n̄u Jiz̄osi kannu a, “Hi n̄u rime a whuya, j̄i r̄enwu ojo.”

⁹ Jiz̄osi s̄ikwa a, “Kini bu r̄ewhna i?”

Q kaa, “R̄ewhna m bu Lij̄oni, kwnornu n̄u a z̄i agida.”

¹⁰ O r̄iasnosи Jiz̄osi rikne o chihala be n'eli wam.

¹¹ Koyu agida ezni z̄i piām naata wiri n̄u ngeri rugwu z̄i ndundu.

¹² Kpakara r̄enwu ojo wam r̄iasno Jiz̄osi, kaa, “Zizne aij̄ n̄u rime ezni ma a bna n̄u rime be.”

¹³ Jiz̄osi kweru be, kpakara r̄enwu ojo wam whuyaru zne bna n̄u rime ezni wam, kpakara r̄umu anohia wam, ke d̄uru pokwu lawuru, gbadnarnu n̄u ngwulangwu ngeri mini, rinw̄u n̄u rime mini.

¹⁴ Ele n̄oznu be gbawhuru, tn̄usi a n'eli-ohna ma n̄u rime ekwu. Be va whn̄u nhne mernu.

15 Be vakwnusi Jizosi, whnu nye wam agida r̄enwu ojo nwugwu n̄u mbom, hne o dazi eli, woru iwo, m kpoma a zumasiri ozu, be tu ogwnu.

16 Ele whnurnu a tn̄urnu nhne mernu nye wam r̄enwu ojo nwugwu n̄u odokwnu ezni wam.

17 Be bete ariasno Jizosi o whoga n̄u ngeri eli be.

18 Nga o naabna n̄u rime ogbo, nye wam r̄enwu ojo nwugwu n̄u mbom riasno a ma o snornu a la.

19 Jizosi kwéle. Koyu o kanu a “La n'oro i, lakwnusi ele ke i, tn̄usinu be kpakara nhne Nyenwe aijennu, n̄u kpa o donnu i obirizi.”

20 Nwerukna wam la, panizo nootnu n̄u rime Dekapolisi nhne Jizosi mennu a, o duru kpakara ele badnu ehni.

*Nnw̄o rinya mati n̄u
nwerinya nt̄u ɔvnarna
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

21 Nga Jizosi lahnarnu aznu bna n'ogbo du n̄u aznu osimini kiyari, agida ele badnu jihiaru n̄u hne o zi. O daziri n̄u ngeri osimini.

22 Otu n̄u rime ele risi oro ɔgbako ele Ju, nye rewhna a bu Jariosi, varu, nga o whnurnu Jizosi, o dna n'eli n'ochi a,

23 riasno a, kaa, “Nnw̄o m rinya mati zi n'onu enwu, va soso tukwasi a aka i lawuru ma i dohia a, o ziri budnu.”

24 Jizosi snornu a zne. Agida badnu snornu a naakpagbu a.

25 Otu nyerinya ke naaria nt̄u ɔvnarna nri n̄u awha lawuru sno n̄u ighbudu ele badnu wam,

26 ke whnūrnu agida awhnūwhnu n'aka agida ele dibia, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu, kovu ọ bnána mbnarna ọbula, ọ joru bujo ke agida.

27 Nga ọ nūrnu nhne gbasiri Jizosi, ọ va n'aznụ a n'igbudu badnụ wam, kpatu iwo a aka,

28 kwnornu nụ ọ karu, “Ọ bürü me kpatu iwo a aka kpɔi, o jeeme ẹhni bürü m ọma.”

29 Ngangam ọvnarna a gbabiri, o metu a n'ehni nụ be gwolam a nriria ojo wam.

30 Ngangam Jizosi mahiaru nụ rikne hilem n'ehni a whoga. O tūhnasna n'igbudu badnụ wam sīkwa, “Nyele kpaturu iwo m aka?”

31 Ele sno apna a kanu a, “I whnūrnu igbudu badnụ naadnagidne i, i naakaa, ‘Nyele kpaturu m aka?’ ”

32 O le anya gburugburu ma ọ joowhnu nye ke mernu nhne ka.

33 Nwerinya wam, kpa ọ mahiaru nhne mernu a, ọ yahna n'ogwnu naama a ririri, dna n'eli n'ochi a, kowanu a kpakara ezi ọka zi a.

34 Jizosi kanu a, “Nnwọ m rinya, ọkwnata mkpoma i znōhialam ji, la nụ udno, nriria i la.”

35 Nga Jizosi kpụ ọka n'ọn, ele hi n'oro nye risi ọro ọgbako ele Ju wam va, naakaa, “Nnwọ i rinya nwūnam. Ndāa ke i naakpknata Nye-zni-nhne ehni?”

36 Jizosi bnóge nsnị nụ nhne be nookwu, ọ kanu nye risi ọro ọgbako ele Ju wam, “I túko ogwnu, kweru kpɔi.”

37 O kwéle nye ọbula snornu a zne, okwolem Pita, nụ Jemisi nụ Jönü nwene Jemisi.

38 Nga be vaduru n'oro nye risi oro ɔgbako ele Ju wam, o whnurnu mkpakpɔ, nü agida ele naakwna ękwna, neesi okokoba.

39 Nga o bnaznernu, o sìkwa be “Ndaa nhne anu naakpakpɔnu, naakwna? Nnwɔ rinya ka nwúna ɔnwu, kɔvu o zì n'anyarna.”

40 Be mü a r̄umu. Nga o chihalaru kpakara be, o kwuru nda watakiri wam nü nne a nü ele nü ya sno bna nü hne watakiri wam dnanyi.

41 O nwugwuru watakiri wam n'aka, kanu a, “Talita kumi,” ke bu, “Nnwɔ rinya mati, m ka m ji, lizo.”

42 Ngangam, nnwɔ rinya mati wam lizo, neezne izne (o gbaru nri nü awha lawuru). O duru be ęhni k'agida.

43 Jizosi dö be aka nü nsni o ziko nye mahia nhne mernu. O kaa masi be nyee a nhne o ri.

6

Be j̄uru Jizosi nu Nazareti (Mat 13:53-58; Luk 4:15-30)

1 Jizosi hi hnam whoga, va n'eli a, ele sno apna a snornu a.

2 O dù n'Obochi Ozukwa Inwe, o panizo o zni nhne n'oro ɔgbako ele Ju. Nga be nurnu nhne o neezni, o duru be ęhni, be n̄esikwa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru kpakara nhne ka? Kini bu akoniche ke be nyernu a. Ndaa kpa o ji nɔornu kpakara ernu ndu-ęhni ka?

3 Ka o búo nye ɔkwa-nka wam, nnwɔ Meri, nü nwene Jemisi nü Josefu, nü Judasi, nü Saimoni? O búo r̄umu nne a rinya zì n'esilawuru aị hna?” Be we ovu ęhni megidne a.

4 Jizəsi kanu be, “Okwolem nü əli ke a nü ezi-nü-oro a, ma nü esilawürü ele ke a, bu hne nye ɔwhnurninya nwée ɔsobisinu.”

5 O rnúlige ərnu ndu-əhni n'əli k̄i, okwolem nü o bikwasiri ele nr̄iria ele nü ele aka, me əhni siri be rikne.

6 Ókwe ekwe be duru a əhni.

*Jizəsi zihalaru ele izi a
nri nü əbo*

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-5)

Jizəsi zne nü rime əli-əhna zi ichne ichne zi be ndündu, neezni nhne.

7 O sukwu ele izi nri nü əbo wam, panizo neezi-hala be əbo əbo, nyee masi be rikne nü hne rənwu ojo zi.

8 O nyee be iwu be jíkə nhne əbula n'izne be, okwolem m̄kpara, be jíkə nhne oriri, m̄obu r̄ekpa, m̄obu ıwai nü r̄ekpa iwo be.

9 O karu be woru okoro-əchi, be wóko iwo lawürü.

10 O kanu be, “Anu dazigidne n'oro əbula anu jaabna, tem anu whəga n'əli wam.

11 Hne əbula be nábnanyana anu m̄obu bnóne nsni n'ikwu-ənu anu, anu joowhoga pili, lisnama r̄izna ke zi n'əchi anu, ma əburu nhne akebne megidne be.”

12 Be whəga nookwunu ele badnu ikwu-ənu Chiokike, be tūhnasna m̄kpəma.

13 Be chihalaru agida rənwu ojo, tesi masi agida ele naariə aria m̄ono, me əhni siri be rikne.

*Enwu Jəni Nye Wü Mini
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)*

14 Eze Erodu nurnu a, kwnornu nu r̄ewhna Jizosi wholam iwhne. Agwna badnu naakaa nu Joni Nye Wu Mini hilem n'enwu lizo, o bu nhne mernu kpakara rikne ka ji noornu ernu ndu-ehni nu rime a.

15 Ele berere karu, “O bu Elaija.”

Ele berere kaa, “O bu nye ɔwhnurninya, lele otu nu rime ele ɔwhnurninya gbaka.”

16 Koyu Erodu nurnu a, o kaa, “O bu Joni Nye Wu Mini, nye me biri risi, o lizołam.”

17 Erodu karu nu mbom be nwudne Joni, kne a eriri n'oro ikelu kwnornu nu Erodiasi nnwerne Filipu nwene a, nye o luru.

18 Joni kannu Erodu, “O búo ɔma n'iwu ɔlu nnwerne nwene i.”

19 Erodiasi beteru o vunu Joni irno nu mkpoma, o pioru o gbu a, koyu nu o nwée rikne,

20 kwnornu nu Erodu t̄uru ogwnu Joni. O mahiaru nu o bu nye mee mma nu nye zi nsø, o bikwata a nkari. Ige ɔbula o nurnu ikwu-ɔnu a, ɔriri jihia mkpoma, koyu nu o ji snarnima nurnu ikwu-ɔnu a.

21 N'ipne-aznu, oghere whuyanu Erodiasi. Erodu siri wiri o chenwanya ɔmumu a. O sukwu ele nu ya sno neechi, nu ele risi ogwnu nu ele risi eli Galili.

22 Nga nnwɔ rinya Erodiasi bnanyarnu tne eri soru Erodu nu ele nu ya zi n'ɔnu k'agida, eze kanu woknornokno wam, “R̄io m nhne ɔbula masiri i, m jeenyeye i.”

23 O kweru a mkwna kwesi a rikne, kaa, “Nhne ɔbula i riotoru m, m jeenyeye i, o b̄ubedi o keme eli-eze m ɔbo.”

24 O whoga sikwa nne a, “Kini bu nhne me joorio?”

Ọ kanụ a, “Risi Jönü Nye Wụ Mini.”

²⁵ Nnwọ rinya wam gba ẹso kwnusi eze, kanụ a, “M choru m i nyee m risi Jönü Nye Wụ Mini n'agbụgba kịtña.”

²⁶ Ehni nwurnu eze, kovu kwnornu mkwna wam o kweru nụ ele ya nụ be дажi neeri wiri, ọ másila a ọ la aznụ nụ mkwna o kweru a.

²⁷ Ngangam, o zihala nye gbu badnụ, nyee a iwu o bihię risi Jönü. O zne bihię risi Jönü n'qoro ikelu.

²⁸ O vuya risi a n'agbụgba, nyee a nnwọ rinya wam, nnwọ rinya wam nyee a nne a.

²⁹ Nga ele sno apna Jönü nurnu a, be va vuru iznu a lite.

Jizosi nyernu pokwu badnụ isne wiri

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

³⁰ Ele izi Jizosi hiebnanyarnụ hne Jizosi zị, be tnusinu a kpakara nhne be mernu nụ kpakara nhne be znirni ele badnụ.

³¹ Kwnornu nụ agida ele badnụ naava, naala, oghere o ri wiri zíla, Jizosi kanụ be, “Anụ va ichne nụ hne korusu owu, zukwaru inwe.”

³² Be nụ nsnunu be bna n'ogbo zne hne korusu owu.

³³ Agida badnụ whnurnu nga be neezne. Be mahiaru be, be hi nụ kpakara eli-ohna gweru ọchi gbakọ nụ pii, beru be ọsno dù.

³⁴ Nga Jizosi whuyaru n'ogbo, ọ whnụ igbudu ele badnụ, ọ dọnu be obirizi, kwnornu nụ be nụ lele atnurnu nwée nye nqoznu be. Ọ panizo neezni agida nhne.

³⁵ Nga ọbochi znemirnu, ele sno apna a vak-wnusi a, kaa, “Hna kogwu owu, ọbochi zneminem.

36 Zihala ele ka ma be zne nü rime ękwu ma nü rime ęli-ohna zne züru nhne oriri.”

37 Koyu Jizosi kanu be, “Anu nyee be nhne be jeeri.”

Be sıkwa a, “A jeezne zuya brędi riwhu m kpuru ıwai lawuru, nyega be, ma be ri?”

38 O sıkwa be, “Anu nwernu ike brędi ele? Zne lekasi.”

Nga be mahjaru, be kaa, “Ike brędi isne, nü aznu lawuru.”

39 Jizosi kanu be mee kpakara be daziri ęli nü m kpuru nü m kpuru n'olu achara będnu.

40 Be daziri ęli nü m kpuru nü m kpuru, ele otu riwhu nü ele nri isne.

41 Jizosi gweru ike brędi isne wam nü aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama ike brędi isne wam, nyee ele sno apna a ma be nyee ele wam. O keme aznu lawuru wam n'esilawuru kpakara be.

42 Kpakara be ri, riji rüwho.

43 Ele sno apna a tutukota rüvnuruvnu brędi nü aznu ke gwnarnu ke jihiaru nri nü nkita lawuru.

44 Ele riri brędi wam bu pokwu ele rukna isne.

*Jizosi znernu izne
n'olu mini
(Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)*

45 Ngangam o mee ele sno apna a bna n'ogbo, beru a ɔsno kwowhe aznu osimini du ęli Bętesaida, nga o neezila igbudu badnu wam.

46 Nga o zilakworu be, o zne n'olu rugwu zne kpe okpukpe.

47 N'ogbednachi, ɔgbo wam zi n'esilawuru okne osimini, ya nü nsnunu a zi n'olu ęli.

48 O whnu be hne be zi nōodoli nōokwo ḡobo kwnornu nū ruwhere neewhegidne be. O vak-wnusi be nū ɔnu ɔsisi neezne izne n'olu mini. O pio o whe be,

49 kovu nga be whnūrnu a hne o neezne izne n'olu osimini, ɔ nū be lele rēnwu. Be si okokoba k'agida.

50 Kpa kpakara be whnūrnu a, mkpōma la be mini.

O kanu be, “Mkpōma si anu rikne, ɔ bụ mawa. Anu tūko ogwnu.”

51 O pnekwnusi be nū rime ḡobo, ruwhere wam whebiri. O duru kpakara be əhni k'agida.

52 Be ghoyage ərnu ndu-əhni gbasiri ike brēdi isne wam, mkpōma be ghoyage a.

*Jizosi gworu ele nrīria
n'eli Genezareti
(Mat 14:34-36)*

53 Nga be wheru, be vadu n'eli Genezareti kpokwnusi ḡobo be.

54 Kpa be whuyaru n'ögbo, ngangam agida ele badnū mahiaru Jizosi.

55 Be gbazu kpakara əli wam, panizo noovuya n'okpata ele nrīria penupe əbula be nurnu ɔ zi.

56 Hne nū hne əbula ɔ bnaznernu, n'eli mati, mōbu əli hna ezi, mōbu n'ekwu, be dnanyita ele nrīria n'ahia, be naarijasno a ma be kpatu ke bụ ɔnu iwo aka. O gworu kpakara ele kpaturu ɔnu iwo a aka.

¹ Nga ele Farisi nü agwna ele zni iwu ele Ju hiri nü Jeruselem vakwnusi Jizosi,

² be whnūrnu nü ele sno apna a ji aka kpuru rune neeri wiri, ke bū aka be kwóla ɔkwo.

³ Ele Farisi nü kpakara ele Ju rí wiri hne be kwóla aka nkari. Be naabiṭa omen'eli ke ele mbom znirni be.

⁴ Be hi ahia yahna, be rí nhne ɔbula hne be hnīage ehnī. O zi masi omen'eli berere ke be naḥiaru, noosno, lele kpa be snu okiko, nü ite, nü ɔkwu.

⁵ Ele Farisi nü ele zni iwu ele Ju sīkwa Jizosi, “Kini kpayarū ele sno apna i zá naabiṭa omen'eli ele mbom? Be gweru aka be kwókwala nkari neeri wiri.”

⁶ Jizosi saru be, “Azaya whnūrnu ɔwhnurninya gbasiri anu k'ezi, naakaa, anu bū ele ruwhnu lawūru, lele kpa be gbaru a n'ɔkwukwo nsɔ, naakaa, ‘Ele ka ji mgbele-ɔnu etekne nɔosobisinu m,

kɔvu mkpɔma be zi ikere nü hne me zi.

⁷ Be nɔokponu m risi eli n'etekne,
neezni nhne badnū nyernu n'iwu lele nü ɔ bū
iwu ke Chiokike.’

⁸ Anu naagharu iwu ke Chiokike, nwukwaru omen'eli ke badnū.”

⁹ Jizosi kanu be, “Anu marnu ama gharu nhne Chiokike nyernu n'iwu ma anu biṭa omen'eli anu.

¹⁰ Kwnornu nü Mozizi karu, ‘Sobisinu nda i nü nne i,’ nü ‘Nye ɔbula ke joovu nda a mɔbu nne a ɔnu, be gbu a.’

¹¹ Kɔvu anu karu nye ɔbula ke jaakanu nda a mɔbu nne a, ‘Nhne i jeerihja n'aka m bū Kobani’ (ke bū nkesi o nyernu Chiokike)

¹² ige wam anụ jéekwe o menu nda a mọbu nne a nhne berere.

¹³ Anụ neeme nhne ka neegweru ikwu-önü Chiokike neeme nhne etekne hite n'omen'eli ke anụ, neenyewhete a n'aka ele berere. Nụ agida nhne nụ kpa anụ neeme.”

Nhne neemeru badnụ
(Mat 15:10-20)

¹⁴ Jizosi sukwuru igbudu badnụ wam berere kanụ be, “Anụ bnote nsnị n'ikwu-önü m, anụ ghohia a masi.

¹⁵ O zá nhne ke hi n'ederezi bna nụ rime badnụ ke nwernu rikne meru a. Koyu nhne ke hiri nụ rime badnụ whuya bụ nhne neemeru badnụ.” [

¹⁶ Nye nwernu nsnị o ji ọ nụ nhne ọ nurnu.]

¹⁷ Nga ọ gharuru agida ele badnụ wam bna nụ rime ọro, ele sno apna a sìkwaru a ajiji gbasiri elulu wam.

¹⁸ O sarụ be, “Ke bụ nụ anụ nwée oghohia? Anụ máa nụ nhne ke hiri n'ederezi bna nụ rime badnụ nwée rikne meru a?

¹⁹ Kwnornu nụ ọ bnána nụ rime mkpoma a, hne ọ bnarnụ bụ rụwhe a, be nynohala a n'osoro.” (Ka bụ ke Jizosi jiri kaa nụ kpakara wiri zi rịchna.)

²⁰ Jizosi zi kɔriri nookwu, “Nhne ke hiri nụ rime badnụ whuya bụ nhne neemeru badnụ.

²¹ Kwnornu nụ ọ bụ nụ rime mkpoma badnụ bụ hne kpakara ɔriri ojo hi nqowhuya, ome ɔyi, oznu buznu, ogbu badnụ,

²² ome ɔyi ele nwernu nnwerne nụ ele nwernu nzi, anyakwu, arụru-eli, aghigho, ɔgba ewhere, ɔwho-anyा, ɔkaja, oknomokno, iwhnirniwhno,

²³ Kpakara nhne ojo ka hi nü rime badnụ whụya, be meru badnụ.”

*Okwnata ovu otu
nwerinya Sirofinisa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Jizosi hi nü rime pii whoga, zne n'eli zi Taya ndündu. O bna n'otu oro, o piole ele badnụ mahịa, koyu nü be nwée rikne bigwa a.

²⁵ Ngangam, otu nyerinya ke nnwọ a rinya mati nwernu ręnwu ojo nurnu nhne gbasiri Jizosi, o varu dna n'eli n'ochi a.

²⁶ Nwerinya wam búo nye Ju, be murnu a nü Sirofinisa. O riasno a ma o chihala ręnwu ojo wam n'ehni nnwọ a rinya.

²⁷ Jizosi kanu a, “Beru ọsno nyejite rümu takiri wiri rüwho, kwnornu nü o búo ọma o gweru wiri rümu takiri tühalanu nkita.”

²⁸ Koyu o saru, “Nyenwe aị, o bùbedi rümu nkita ke zi nü mkpururu ikpechi neeri rüvnuruvnu wiri rümu takiri.”

²⁹ Jizosi kanu a, “Kwnornu nü nhne ka i kwuru, la, ręnwu ojo wam whogalam n'ehni nnwọ rinya.”

³⁰ O la n'oro a, whnu nü nnwọ a dnanyị n'olu okpata, nü ręnwu ojo wam whogalam masi.

*Jizosi gworu nye mgbu
nu nsnị ĩnyo*

³¹ Jizosi whogaru nü ngeri Taya gawhe n'esilawuru Saïdoni, hi n'esilawuru əli Dekapolisi du Osimini Galili.

³² Be kwuyanu a otu nyenum ke dnarnu mgbu ke nü nsnị, be riasno a ma o bikwasị a aka a.

³³ Jizosi kwuhala a n'esilawuru agida badnụ whøga ichne, ọ yisi mkpaka a nụ nsnị a lawuru, gbu ọnụ-mini, kpatu riro a aka.

³⁴ O lelizo anya n'oligwe, snụ idne, kaa, “Efata,” ke risi a bụ, “Kpume.”

³⁵ Ngangam nsnị a lawuru kpumernu, nhne knesnirni a riro tømarnu, o kwukwata ọka.

³⁶ Jizosi kasinu be rikne be kánukwadia nye ọbula, kovu kpa ọ naakanusinu be rikne bụ kpa be neewheke a.

³⁷ O duru kpa be hna ehní k'agida, be naakaa, “O neeme kpakara nhne bürü ọma. O mernu ele nsnị iñyo nụ nsnị, ele mgbu kwu ọka.”

8

*Jizosi nyernu
pokwu badnụ ẹno wiri
(Mat 15:32-39)*

¹ N'ige wam nga agida ele badnụ gbakoru berere, be nwée masi nhne be jeeri. Jizosi sukwu ele sno apna a, kanu be,

² “M nqodonu agida ele badnụ ka obirizi, kwnornu nụ me nụ be dazilam ọbochi ẹto, be nwée nhne be jeeri.

³ O bürü nụ me zihala be n'ọnụ etekne, anya-ajụ joovu be n'apna, agwna be hi hne zi ikere va.”

⁴ Ele sno apna a sìkwa a, “Ndaa kpa badnụ jeeji nyeji ele badnụ ka wiri rụwho n'eli-ikpa hna?”

⁵ O sìkwa be, “Anụ nwernu ike brèdi ele?”
Be kaa, “Esau.”

⁶ O kanu agida ele badnụ wam daziri ẹli. O gweru ike brèdi ẹsau wam, tñnu Chiokike mmamma, ọ nyawama be, nyee ele sno apna a be bete neenye

ele badnụ, ele sno apna a kesiri ele badnụ wam
wiri.

⁷ Be nwemasiri aznụ matị ele nụ ele, o tu kwno
mmamma, kaa be nyee ele wam.

⁸ Be ri, rụwho ji be, be tutukota rụvnuruvnu brędi
ke gwnarnụ, ekperi nkita ɛsau jihiaru.

⁹ Be dürü pokwu ẹno, Jizosí zihala be.

¹⁰ Jizosí bna nụ rime ọgbo, ya nụ ele sno apna a,
be va nụ ẹli Dalamanuta.

*Ele Farisi pioru
nhne elekema
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Ele Farisi varụ panịzo néesikwa a ajiji, noopio
nhne elekema hi n'oligwe, naakpa a iru.

¹² O snụ idne k'agida nụ rime ovu a, kaa, “Kini
kpahiaru ebiri ka noopio nhne elekema? N'ezi me
kanụ anụ, o zá nhne elekema be jeenye ebiri ka.”

¹³ O gharụ be bna kwno nụ rime ọgbo whe aznụ
osimini kiyari.

*Nhne whụ brędi
ele Farisi nụ Erodu
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Ele sno apna a chezuru o gweru brędi, be ji otu
ike brędi kpoi nụ rime ọgbo.

¹⁵ Jizosí kasịnu be rikne, “Anya du anụ ẹli, anụ
neeze nhne whụ brędi ke ele Farisi nụ Erodu.”

¹⁶ Be nqotnurita n'esilawụru be, naakaa, “O bụ
kwnornu nụ a jíle brędi.”

¹⁷ Nga Jizosí mahiaru a, o kanụ be, “Kini kpahiaru
anụ naakaa nụ anụ jíle brędi? Anụ yóoghoyage?
Nduu ọtula anụ sa?

18 Anụ nwernu anya, anụ whnú ọsno? Anụ nwernu nsnị, anụ n ú nhne? Anụ gbádiyala?

19 Nga me keru ike brédi isne n'esilawürü pokwu badnụ isne, nkịta ele jihiaru nü rüvnuruvnu anụ vulizoru?”

Be kaa, “Nri nü ẹbo.”

20 “Nga me keru ęsau nye pokwu badnụ ẹno, rüvnuruvnu nkịta ele bụ nhne anụ vulizoru?”

Be kaa, “Ęsau.”

21 O kanụ be, “O bụ nü anụ yóoghohiala köriri?”

*Jizosi gworu nye isni
nu B̄etesaida*

22 Jizosi nü ele sno apna a va n'eli B̄etesaida. Be kwuyanụ a otu nye isni, riasno a ma ọ kpatu a aka.

23 O nwugwuru nye isni wam n'aka, duru a zne n'aznụ ęli-ohna wam. Ọ gbusi a ọnu mini n'anya, tükwası a aka a lawürü, ọ sìkwa, “O zị nhne i nqowhnu?”

24 O le anya n'olu, kaa, “M nqowhnu badnụ, koyu be nü lele isisi neezne izne.”

25 Jizosi tükwası kwno a aka a lawürü n'anya a berere, o legidne anya, anya a bürü ọma, ọ whnusnama kpakara nhne nkari.

26 O zihala a n'oro a, kanụ a, “I láhnakwadia nü rime ęli-ohna berere.”

*Pita kahiaru nye Jizosi bu
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Jizosi whoga, ya nü ele sno apna a bna nü kpakara ęli-ohna mati zị ndündu Sizaria Filipai. Nga be zị n'apna, ọ sìkwa ele sno apna a, “Ele badnụ be naakaa nü me bụ nyele?”

²⁸ Be saru a, “Agwna be naakaa Jöni Nye Wü Mini, ele ke berere naakaa Elaija, ele ke berere kaa otu nü rime ele ɔwhnurninya.”

²⁹ O s̄ikwa, “Anu n'iwhuru anu, anu kanu nü m bu m nyele?”

Pita saru a, “Ji n'iwhuru i bu Karāisi wam.”

³⁰ O d̄o be aka nü nsni, kaa, “O zá nye anu kanu nhne gbasiri m.”

*Jiz̄osi kwuru ɔka
gbasiri ɛnzu a
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)*

³¹ Jiz̄osi panizo neezni be nhne, naakaa, “Nnwó ke Badnu jaatariri agida awhnuywhnu, ele okno badnu nü ele risi arıohna nü ele zni iwu ele Ju jooju a, be gbu a, nga ɔbochi ęto whemernu, o jeehi n'ɛnzu lizo.”

³² O kwuru ka kpa nye ɔbula jøoghohia. Pita kwuhala a, naabnanu a.

³³ Nga ɔ tuhnasnarnu whnu ele sno apna a, ɔ bigbø Pita, kanu a, “Zne n'aznu m, Setani, kwnornu nü i neeche echiche lele badnu, ɔ búo lele Chiokike.”

³⁴ O sukwu igbudu badnu wam nü ele sno apna a, ɔ kanu be, “O bürü nü nye ɔbula joosno m n'aznu, ɔ jooju ęhni a, vuru ɔgba a sno m.”

³⁵ Nye ɔbula ke noopio ɔ dohia bñdnu a jootuwihu a, kɔvu nye ɔbula ke jootuwihu bñdnu a kwnornu m nü izi ɔma, ɔ jøoznobia a.

³⁶ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe ɔ bürü nü o rihīa kpakara ɔwa n'iru tuwhume bñdnu a?

³⁷ Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo bñdnu a?

38 Nye ọbula ke iwhnerne m nụ ikwu-ọnụ m jọtu n'ebiri ewhere nụ arụru-eli ka, iwhnerne nye wam jọtu Nnwọ ke Badnụ nga ọ jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nụ ele enine izi a zị nsọ.”

9

1 Jizosi kanụ be, “Me kanụ anụ ezi ọka, agwna ele gwuzo hna jóonwu ẹnwu tem be whnụ eli-eze Chiokike hne o ji iknernema va.”

*Onwoghari Jizosi
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)*

2 Nga obochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nụ Jemisi, nụ Jönü duru be pnezne n'olu rugwu zị olu whoga ichne. O nwogharị nụ ruwhnu be.

3 Iwo a noonwu va-a-a ke ọ zá nye zị n'ọwa ka joosnuli iwo kị.

4 Be whnurnu Elaija nụ Mozizi, be nụ Jizosi nookwurita ọka.

5 Pita kanụ Jizosi, “Nda-ai-kwu, ọ buru ọma a daziri hna, ngwa ma a wu oro-eka ẹto, otu bürü ke i, otu ke Mozizi, otu ke Elaija.”

6 Ogwnu türü be ke kpayarụ ọ máa nhne o nookwu.

7 Erumeru oligwe varụ kpusni be, akpiri hiri nụ erumeru oligwe wam whụya, kaa, “Ka bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, anụ bnotenu a nsnị.”

8 Kpurugadnam, nga be leru anya gburugburu, ọ zá nye be whnurnu, okwolem Jizosi kpoi.

9 Nga be hiri n'olu rugwu wam hiehna, ọ kasịnu be rikne, be kánụ nye ọbula nhne be whnurnu, tem Nnwọ ke Badnụ hi n'ẹnwu lizo.

10 Be bita nhne ka nụ mkpoma be. Be néesikwa n'esilawuru ẹhni be, “Kini bụ risi olizọ n'ẹnwu?”

11 Be sıkwa a, “Kini kpayarü ele zni iwu ele Ju jiri kaa nü Elaija jeebe ọsno va?”

12 Jizosi sarü be, “O bụ n'ezi nü Elaija jeebe ọsno va, bìkwata kpakara nhne lele kpa o zi nü mbom. Kini mernu be gbarü a n'okwukwo nsø gbasiiri Nnwọ ke Badnụ, nü o jaata agida awhnụwhnu, be jụ masi a?

13 Koyu me kanu anu nü Elaija valem, be mee a kpa o jiri masi be, lele kpa be gbarü a n'okwukwo nsø gbasiiri a,”

*Jizosi gworu nnwọ rukna
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

14 Nga Jizosi nü badnụ eto ele sno apna a vakwnusiri ele sno apna a ele berere, be whnurnu igbudu badnụ gbarü be gburugburu, whnụ masi ele zni iwu ele Ju hne be nqodogbuta.

15 Ngangam o du kpa be hna ehni k'agida nga be whnurnu a, be gbazne, bekwu a.

16 Jizosi sıkwa ele sno apna a, “Kini bụ nhne anu nü be nqodogbuta?”

17 Otu nyenum nü rime igbudu badnụ wam sarü a, “Nye-zni-nhne, m kwuyannu m ji nnwọ m rukna ke nwernu ręnwu dnarnụ mgbu.

18 Penupe ọbula o nwugwuru a, o vudna a n'eli, o nqogbo okoto n'onu, naata rükwnurnu-ize, róknete ehni. M kanu ele sno apna i ma be chihala a, koyu nü be nwée rikne.”

19 Jizosi sarü be, “Anu ebiri ke nwée ọkwnata mkpoma, me nü anu jaadazi dù ngele? Me jeesinu anu ovu dù ngele? Anu kwuyanu m nnwọ wam hna.”

20 Be kwuyanụ a nnwọ rukna wam. Nga rẹnwu ojo wam whnurnu Jizosi, ngangam, ọ dosi nnwọ rukna wam rikne. Ọ dna n'eli nqotnurni a, ọ nqogbo okoto n'ọnụ.

21 Jizosi sìkwa nda a, “Ndaa nga nhne ka beteru eme a?”

Ọ kaa, “Hite nga ọ bụ nnwọ matị.

22 Agida ige, ọ dobrnarnu a nụ rime békwnu ma nụ rime mini ma o gbu a. Ọ bürü nụ o nwernu nhne i jeemeli, donu aị obirizi, yisinu aị aka.”

23 Jizosi kanụ a, “I naakaa, ọ bürü nụ o nwernu nhne me jeemeli? Kpakara nhne jeemelinu nye nwernu ọkwnata ovu.”

24 Ngangam, nda nnwọ watakiri wam siwama, “M kweru m, yisinu ókwe ekwe m aka.”

25 Nga Jizosi whnurnu nụ agida badnụ naagbaya, o bigbọ rẹnwu ojo wam kaa, “Ji rẹnwu ke dnarnụ mgbu nụ nsní ịnyo, m neenyé i iwü, hi nụ rime a whüya, i bnáma nụ rime a berere.”

26 Rẹnwu ojo wam si okokoba, dosi a rikne, hi nụ rime a whüya. Nnwọ wam dna lele nye nwurnu ọnwu, ke kpayarụ agida badnụ jiri kaa, “Ọ nwụnam we.”

27 Kovu Jizosi nwugwuru a n'aka dolizo a, o lizo.

28 Nga Jizosi bnanyarnụ n'oro, ele sno apna a sìkwa a ichne, “Kini kpayarụ a nwéne rikne chihala rẹnwu Ojo wam.”

29 Ọ kanụ be, “Rẹnwu nụ lele ka jóowhoga nụ nhne ọbula, okwolem n'okpukpe.”*

* **9:29** Agwna ọkwukwo kwuru: *hite n'okpukpe nụ ovu ọnu*.

*Jizosi kwukwnornu ọka
gbasiri ẹnwu a
(Mat 17:22,23; Luk 9:43b-45)*

³⁰ Be hi nụ pịi whuya gawhe n'esilawụru Galili. O kwéle nye ọbula mahịa hne be zị,

³¹ kwnornu nụ o neezni ele sno apna a nhne, naakaa, “Be jeegweru Nnwọ ke Badnụ resi n'aka ele badnụ, be joogbu a, nga ọbochi ẹto whemernu, o jeeji n'ẹnwu lizo.”

³² Koyu nụ be ghöhiala ọka wam, ogwnu kwéle be sịkwa a nhne gbasiri a.

*Nyele kakwo ibne a?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Be vadu Kapanom, nga Jizosi bnarnu n'oro, o sịkwa be, “Kini bụ nhne anụ nookwu n'apna?”

³⁴ Koyu be mesnirni ọnụ be, kwnornu nụ be nqodogbuta n'apna nye kakwo ibne a n'esilawụru be.

³⁵ Jizosi daziri ẹli sukwu ele sno apna a nri nụ ebo wam. Ọ kanụ be, “Ọ bụru nụ nye ọbula noopio ọ bụ nye risi, ọ joobu nye ipne-aznụ, nụ nye neeznenu kpakara ele badnụ izi.”

³⁶ O kwuru otu watakiri gwuzote a n'esilawụru be, o jiri a n'aka a, kanụ be,

³⁷ “Nye ọbula ke jaanarnu otu nụ rime watakiri ka nụ ręwhna m, nanarnu m, nye ọbula ke jaanarnu m k'ezi, ọ bú me bụ nye ọ nanarnu k'ezi, ọ bụ nye ziyan m.”

*Nye zá neemegidne ai
dagwụnu ai
(Luk 9:49,50)*

38 Jöni kanü a, “Nye-zni-nhne, a whnūrnū otu badnū hne օ naachihala rēnwū ojo nū rēwhna ī, a bnosni a, kwnornu nū օ zá noosno aij.”

39 Jizōsi kaa, “Anū bnōsni a, kwnornu nū օ zá nye joornu ərnu ndu-əhni nū rēwhna m, ke jaaka a m օka ojo ngwa ngwa.

40 Nye zá neemegidne aij dagwūnu aij.

41 M naakanū anū ezi օka, nye օbula ke jookwute anū otu okiko minī anū nwō kwnornu nū anū bū ele Karaışi jaanahılariri օgwo ərnu a.”

*Nhne jeeme badnū mehie
(Mat 18:6-9; Luk 17:1,2)*

42 “Nye օbula ke jeeme otu nū rime ele mati ka mehie, bū ele kweru nū me, օ jaakanū a mma nū be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a n'okne osimini.”

43 O būru nū aka i jeeme i, i mee mmehie, gbu-bime a, օ jaakanū i mma օ bna nū būdnu kwó okwo vuru օru karu օ nwernu aka i lawūru bna nū békwnu eli rēnwū chní echni. [

44 Kị bū hne rukpurukpuru be nwú օnzu, békwnu be chní echni.]

45 O būru masi nū օchi i jeeme i, i mee mmehie, gbu-bime a, օ jaakanū i mma օ bna nū būdnu kwó okwo nū mgworo karu օ nwernu օchi lawūru i, be tūbna i nū békwnu eli rēnwū. [

46 Kị bū hne rukpurukpuru be nwú օnzu, békwnu be chní echni.]

47 O būru masi nū anya i jeeme i, i mee mmehie, gwūpu a, օ jaakanū i mma օ bna n'eli-eze Chiokike nwernu otu anya karu օ nwernu anya lawūru be tūbna i nū békwnu eli rēnwū.

48 Kị bụ hne rukpurukpuru be nwú ọnwu, békwnu be chní echni.

49 “Lele kpa a ji arụa mee wiri sọ n'ọnlu, o bụ kpa Chiokike neeji békwnu awhnúwhnu mee ele ke a bürü ele agwa ọma.

50 “Arụa bürü ọma, koyu arụa tuwhu ọso n'ọnlu a, be jeeji kini mee a ọ sọ n'ọnlu? Anụ nwernu arụa nü rime anụ ma anụ nü ibne anụ ziri n'udno.”

10

Ogba nnam

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

1 Jizosi whoga zne n'ike eli Judiya n'aznụ Osimini Jodani kiyari, agida ele badnụ jipiya kwno hne ọ zi. Lele kpa o mesi, o neezni be nhne.

2 Agwna ele Farisi vakwnusi a, sıkwa a, “O bürü ọma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam?” Be naakpa a iru.

3 O sıkwa be, “Kini bụ nhne Mozizi nyernu anụ n'iwu?”

4 Be kaa, “Mozizi kweruru nyerukna gba ọkwukwo nnam nyee nnwerne a, chihala a.”

5 Jizosi kanụ be, “Kwnornu nü mkpoma ojo anụ kpayarụ Mozizi gbarụ iwu ka n'ọkwukwo.

6 Koyu hite n'opanizo okike ọwa, Chiokike kpuru be nyerukna nü nyerinya.

7 Kwnornu nü ka, nyerukna jaagharu nda a nü nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a,

8 be lawuru joogho otu anọ-ehni. Be búma badnụ lawuru, koyu otu anọ-ehni.

9 Nhne Chiokike knekotaru, badnụ tómana a.”

10 Nga be bnarnu nü rime ọro, ele sno apna a sıkwa a ajiji gbasiri ọka ka berere.

11 O kanu be, “Nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam lụ nnwerne berere, neemegidne a ọyi.

12 O bürü masi nụ nnwerne gba nzi a nnam, gbörü nzi berere, o neeme masi ọyi.”

*Jizosi goziri rụmu takịri
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)*

13 Ele badnụ nookwuyanu Jizosi rụmu takịri ma ọ kpatụ be aka, koyu ele sno apna a bigboru ele kwuyaru be.

14 Nga Jizosi whnụrnu a, o we ehni k'agida, ọ kanu be, “Anụ gharu rụmu takịri ma be vakwnusi m, anụ bnósnị be, kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụ ke ele nụ kpa.

15 Me kanu anụ ezi ọka, nye ọbula ke jéegweru ẹli-eze Chiokike lele nnwọ matị, ọ jáabna nụ rime a rịa rịa.”

16 O kwuru be n'aka a lawuru, tukwasị be aka a, gozi be.

*Otu nye ọchichi
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)*

17 Nga Jizosi whogaru n'apna, otu nyenum gbakwnusi a, gbunu a mpnerne ọchi, sikhwa a, “Omamarna Nye-zni-nhne, kini bụ nhne me jeeme ma m kehi a m budi kwó okwo?”

18 Jizosi saru a, “Kini kpayarụ i noosukwu m nye oma? O zá nye bụ nye oma, okwolem otu badnụ, bụ Chiokike kpoi.

19 I maam kpakara nhne be nyernu n'iwu, i gbúkọ badnụ, i mékọ ọyi, i znúkọ buznu, i gbákọ akebne aghalaghala, i mégbukọ badnụ, sòbisinu nda i nụ nne i.”

20 O kanu a, “Nye-zni-nhne, kpakara nhne ka bu nhne me bitaru hite n'ikoro m.”

21 Jizosi lerus a anya oma, kanu a, “Otu nhne gwnarnu i jeeme, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

22 Ruwhnu gbaruru a n'oka wam, o la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nu o nwernu ekwnu k'agida.

23 Jizosi lerus a anya gburugburu, kanu ele sno apna a, “Le kpa o jiri ra ehni ele nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike!”

24 Qka wam du ele sno apna a ehni, kovu nu Jizosi ka masinu be, “Rumu m, le kpa o jiri ra ehni o bna n'eli-eze Chiokike.”

25 O zinu anohia kameli ewheke o gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike!”

26 O du kpakara ele sno apna a ehni k'agida, be sikwarita ehni be, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

27 Jizosi lerus be anya kaa, “Hne badnu zi be jéemeli a, kovu o búo hne Chiokike zi. Be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

28 Pita panizo naakanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu, snornu i.”

29 Jizosi kanu, “Me kanu anu ezi oka, o zá nye obula ke sigbasiri oro, mobu rumu nwene rukna, mobu rumu nwene rinya, mobu nne, mobu nda, mobu rumu, mobu ekwu kwnornu m nu izi oma,

30 ke jáanahja karu riwhu nga riwhu n'ige ka, oro nu rumu nwene rukna, nu rumu nwene rinya, nu nne, nu rumu, nu ekwu, be nu mmekpehni masi, nu budnu kwó okwo n'ige vagwu nu ruwhnu.

31 Koyu agida ele be ọsno jɔobu ele ipne-aznụ, ele ipne-aznụ jɔobu ele be ọsno.”

*Jizosi kwuru ọka gbasiru
enwu a ke mgba ẹto*
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Nga be zi n'apna neezne Jerusəlem, Jizosi neezne nụ ruwhnu be, o du ele sno apna a ẹhni, ele snogwu a n'aznụ nötou ogwnu. O kwuru kwno nri nụ badnụ lawụru wam ichne, panịzo naakanụ be nhne jeeme a.

33 O kanụ be, “A neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnụ nyewhete n'aka ele risi arıohna nụ n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe ẹnwu, gweru a nyee n'aka ele býo ele Ju.

34 Be jeeme a nhne rụmu, gbụ a ọnu mini, pnja nhne, gbu a, nga ọbochi ẹto whemernu o jeehi n'ẹnwu lizo.”

*Aririo rụmu Zebidi
(Mat 20:20-28)*

35 Jemisi nụ Joni rụmu Zebidi, vakwnusi Jizosi, río a, “Nye-zni-nhne, a nöorio ma i menu aị nhne ọbula a jöorio i.”

36 O sịkwa be, “Kịni bụ nhne anụ noopio me menu anụ?”

37 Be kanụ a, “Mee kpa a jaadaziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i, n'igwugwu i.”

38 Jizosi kanụ be, “Anụ māa nhne anụ nöorio. Anụ jyonwoli okiko ke me nöonwo? Mọbu be wụli anụ mini ke be nöowu m?”

39 Be kanụ a, “A nwernu rikne.”

Jizosi kanu be, “Okiko me noonwo bu ke anu jøonwo, mini be wuru m bu ke be jøowu anu.

40 Køvu օ dazi n'akarikwnunga m nü akarita m búo ke m n'onyega. Օ bu ke ele Chiokike bïkwatannu a.”

41 Nga ele sno apna a nri ke gwnarnu nurnu a, be wesanu Jemisi nü Jøni ehni k'agida.

42 Jizosi sukwukota be, kanu be, “Anu magwü nü ele be gwnurnu n'ele risi ke ele búo ele Ju neeme ele be næechi kpa օ masiri be, ele kwu be ji aka rikne næechi ele zi nü mkpururu be.

43 Køvu օ búo kpam n'esilawuru anu. Nye pioru օ bürü nye kwu n'esilawuru anu jøobu nye neeznenu anu izi.

44 Nye pioru օ bürü nye mbom n'esilawuru anu, jøobu ɔhi kpakara anu.

45 Kwnornu nü Nnwø ke Badnu väge ma be znenu a izi, køvu ma o neeznenu ele berere izi, ma o gweru masi búdnu a nyee, ma օ bürü nhne ɔgbahia agida badnu.”

*Jizosi gworu Batimosi
nye isni*
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Be vadu Jeriko, nga Jizosi noowhoga nü Jeriko, ya nü ele sno apna a nü agida ele badnu, Batimosi nnwø rukna Timosi nye kpuru isni dazi nü ngeri apna noorio nhne.

47 Nga օ nurnu nü օ bu Jizosi nye Nazareti neewhe, օ panizo neesi okokoba, naakwnakwu a, “Jizosi, Nnwø Devidi, dönü m obirizi.”

48 Agıda ele badnụ bigboru a ma o kpusnime önü a, koyu o siwama k'agıda, “Jị Nnwọ Devidi, dönu m obirizi.”

49 Jizosí gwuzoru, kaa, “Anụ sukwu a.”

Be sukwu nye isni wam, kanu a, “Mkpoma si i rikne, lizo, o noosukwu i.”

50 O chıwhume iwo a, wulizo, kwnusi Jizosí.

51 Jizosí sıkwa a, “Kini bụ nhne i pioru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe aị, mee ma m whnurnu m ọsno.”

52 Jizosí kanu a, “La, ọkwnata mkpoma i znohialam ji.”

Ngangam o bete ọ whnụ ọsno, snornu Jizosí n'apna.

11

Jizosí bnaznernu Jeruselem

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

1 Nga Jizosí nü ele sno apna a naavadu Jeruselem ndündu, n'eli Bętifagi nü Bętani, be vadu nü Rugwu Olivu, o zizne badnụ lawụru nü rime ele sno apna a.

2 O kanu be, “Anụ zne nü mgbu matị ke zi nü ruvhnu anụ, ngangam anụ naabna nü rime a, anụ jowhnu nnwọ iyinya be kpogwu eriri, ke ọ ziko nye daziri n'olu a, anụ tɔma a, tɔya hna.”

3 O zi nye sıkwaru anụ, “Kini mernu anụ neeme nhne ka?” Anụ kaa, “O zi Nyenwe aị mkpa, o jeegwehnahie a kịtna.”

4 Be znernu whnụ nnwọ iyinya be kpogwu n'ọnun-mgbo ọro zi n'apna, be tɔpiya a.

⁵ Ele gwuzogwu pii s̄ikwa be, “K̄ini bụ nhne anụ neeme, n̄oto nnw̄o iyinya wam?”

⁶ Be kanụ be nhne Jiz̄osi karụ, be gharụ be.

⁷ Be toyanu Jiz̄osi nnw̄o iyinya wam, w̄ukwasi a iwo be n'olu a, o daz̄iri n'olu a.

⁸ Agida ele badn̄u gbata iwo be n'apna, ele berere nkala isisi ke be gbuhiaru n'ohia.

⁹ Ele neezne n̄u ruwhnu n̄u ele noosno, neesi okokoba, naakaa,

“Ozana!

Chiokike gózi nye ke naava n̄u r̄ewhna Nyenwe aí.

¹⁰ Nhne be góziri ogozi bụ ēli-eze nda i Devidi!

Ozana n̄u hne kakwo n'olu!”

¹¹ Jiz̄osi bna n̄u rime Jerus̄elem, bnazne Oro Nso, nga o lekworu kpakara nhne anya, kpa o bụ ogbednachi, o wh̄oga zne B̄etani, ya n̄u nri n̄u badn̄u lawuru wam, ele sno apna a.

*Jiz̄osi v̄yuru isisi
be kwu figi ɔnu
(Mat 21:18,19)*

¹² N'ekile a, nga be hiri n̄u B̄etani naava, w̄iri gwn̄urnu Jiz̄osi.

¹³ Nga o whn̄urnu isisi figi n̄u hne z̄i ikere ke nwernu ɔkwukwo b̄udnu, o zne ma o z̄i nhne o joowhnu n'olu a. Nga o vaduru a ēhni, o whn̄una nhne obula okwolem ɔkwukwo b̄udnu, kwnornu n̄u o búo ige mkp̄uru figi.

¹⁴ O kanụ isisi figi wam, “O zá badn̄u obula jeeri mkp̄uru hi n'olu i berere.” Ele sno apna a n̄urnu a.

*Nhne Jizosi mernu
n'Qro Nsø Chiokike
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

¹⁵ Be vadu Jerusélem, Jizosi bna Qro Nsø Chiokike panizo ọ chihala ele neere, nụ ele noozu ahịa n'Qro Nsø Chiokike. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo ịwai ruwhnu n'eli nụ ngadna ele neere nduru.

¹⁶ O kwéle badnụ ọbula vuru nhne gawhe Qro Nsø Chiokike.

¹⁷ O neezni nhne, naakaa, “Be gbarụ a n'ọkwukwo nsø, kaa,
‘Be jookwu ọro m ọro okpukpe ke kpakara mba.’
Koyu anụ mernu a ọ bụru ọbna ele buznu.”

¹⁸ Ele risi arıohna nụ ele zni iwu ele Ju nurnu a, pio kpa be joogbu a. Koyu nụ be türü ogwnu o mee a nhne obula, kwnornu nụ nhne oznirni duru agida ele badnụ ehni.

¹⁹ N'ige ogbednachi, Jizosi whoga n'eli-ohna Jerusélem, ya nụ ele sno apna a.

*Isisi figi wam kpónwurnu
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Nga be neezne n'osisi, be whnụ isisi figi wam nụ ọ kpónwunam dụ egwnugwnu a.

²¹ Pita chenwanya, kanụ a, “Nda-aj-kwu, le isisi figi wam i vürü ọnụ kpónwunam.”

²² Jizosi sarụ be, “Anụ nwe ọkwnata ovu nụ Chiokike.

²³ N'ezi me kanụ, nye ọbula ke jaakanụ rugwu ka, ‘Lizø, dnabna osimini,’ ke nwée mkpoma lawuru, koyu nụ o kweruru nụ nhne o kwuru jeeme, o jeemenu a kpam.

24 Kam kpayarụ, me naakanụ anụ, nhne ọbula anụ jɔorio n'okpukpe, kweru nụ anụ nwehialam a, ọ jɔobu masị ke anụ.

25 Berere, nga anụ gwuzoru neekpe okpukpe, anụ gbarunu nye ọbula nhne ojo o mernu anụ, ma Nda anụ ke zi n'oligwe gbarunu anụ kpakara nhne ojo anụ. [

26 Kọvu ọ bụru nụ anụ jáagbarunu badnụ, Nda anụ ke zi n'oligwe jáagbarunu anụ nhne ojo anụ.”]

Rikne Jizosi

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Be va kwno berere nụ Jerusəlem. Nga Jizosi neeznegharị nụ rime Oro Nsọ Chiokike, ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju nụ ele okno badnụ vakwnusiri a.

28 Be sịkwa a, “Rikne kịni bụ nhne i ji neeme kpakara nhne ka? Ọ bụ nyele nyernu i rikne neeme i ji neeme be?”

29 Jizosi sarụ be, “M jaasịkwa anụ otu ajiji, anụ sa m, omekwo, m jaakanụ anụ ręwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka.

30 Ọwu mini Jọni, o hiri n'oligwe mọbu n'aka badnụ? Anụ sa m.”

31 Be kwu a n'esilawuru be, kaa, “O bụru nụ a kaa, ‘O hiri n'oligwe,’ o jaasịkwa aị, ‘Kịni mernu anụ kwéle a?’

32 Kọvu ọ bụru nụ a kaa, ‘O hi n'aka badnụ...’ ” (Be nọotu ogwnu ele badnụ kwnornu nụ kpakara badnụ kweru nụ Jọni bụ nye ọwhnurninya n'ezi.)

33 Be sarụ Jizosi, “A máa.”

Jizosi kanụ be, “M jáaka masịnu anụ ręwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka.”

12

*Elulu ele ẹrnu ẹkwu vajni
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Jizosi panịzo nookwunu be ọka n'elulu, "Otu nyerukna kparu vajni, o gba a mgbugba gburugburu. O gwu igbodo hne be zosna mkpuru isisi. O wuru oro olu ele nse, o gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekọta a, whoga zne n'eli berere.

² Nga ige o ghọ mkpuru dụru, o ziznenu ele ẹrnu ẹkwu wam otu ọhi, ma o nahia be agwna mkpuru hi n'ekwu wam.

³ Be nwugwu a, pnia nhne, zihala a n'aka etekne.

⁴ O zizne kwno ọhi berere, be lịwa nye kị risi, mee kwno a nhne iwhnerne.

⁵ O zizne kwno nye berere, be gbu nye kị, nụ agida ele berere, be pnia agwna nhne, gbu agwna be.

⁶ "Nyerukna wam nwernu otu badnụ ke gwarnarụ, bụ nnwọ o whnurnu n'anya, o zizne a n'ipne-aznụ, kaa, 'Be josoobisinu nnwọ m.'

⁷ "Kọvu nụ ele ẹrnu ẹkwu wam kwuritaru n'esilawuru be, 'Ka bụ nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anụ va ma a gbu a, nhne mkpe a jọobu ke aị.'

⁸ Be nwugwu a gbu a, tuwhume a n'aznụ ẹkwu wam.

⁹ "Kini bụ nhne nye nwe ẹkwu wam jeeme? O jaava, gbumekwo ele ẹkwu wam, gweru ẹkwu wam nyewhete n'aka ele berere.

¹⁰ Anụ gwnúna nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, 'Akaworugwu ke ele noowu oro jüru,
kịyam gholam risi nsukala oro.

¹¹ Ka bụ ẹrnu Nyenwe aị,

o bụ nhne ndu-ehni n'anya aị'?"

¹² Be pio kpa be jɔonwugwu a, kwnornu nụ be mahiaru nụ be bụ ele o kwno tnụ elulu ka. Koyu nụ be tṣuru ogwnu agida ele badnụ wam, be gharu a lahna.

Otu ntụ-eli

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Be ziznenu a agwna ele Farisi nụ ele dagwunu Erođu ma be nwụgwu a n'ikwu-önü a.

¹⁴ Be vaa, kanụ a, "Nye-zni-nhne, a magwụ nụ i kwu ezi ọka, i só badnụ anya, kwnornu nụ i lé badnụ anya nụ ruwhnu, koyu i neezni apna Chiokike n'ezi ọka, o bụru ọma n'iwu a tụ ntụ nyee Siza, sọbu nụ o bùo ọma? A tụ sọbu a tú?"

¹⁵ Jizosi mahiaru ruwhnu lawuru be. O kanụ be, "Anụ kwno kini naakpa m iru? Gweyanụ m otu mkpuru iwai me ledu a anya."

¹⁶ Be gweyanụ a, o sịkwa be, "Nyele nwe ruwhnu nụ ręwhna ka?"

Be kaa, "Siza nwe."

¹⁷ Jizosi kanụ be, "Anụ nyee Siza nhne ke Siza, nyee masị Chiokike nhne ke Chiokike."

O du kpakara be ehni nụ hne o zi.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ele Sadusi, ka bụ ele karu nụ olizo n'enwu zá, vakwnusị Jizosi, sịkwa a,

¹⁹ "Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo nyee aị, kaa, 'O bụru nụ nwene rukna nyerukna nwụ, ghasa nnwerne a, koyu nụ o nwée rụmu, nwene a rukna jɔoluru nnwerne a mufianu nwene a rukna rụmu.'

20 R̄umu nne ̄sau z̄i, ke mbom l̄ru nnwerne nw̄uma, nw̄ée nnw̄o,

21 ke ̄bo kwuru a, o nw̄u masi, o nw̄ée nnw̄o, ke ̄to masi otu aka wam.

22 Ele rukna ̄sau wam nw̄ée nnw̄o, n'ipne-aznu kpakara be n̄u nwerinya wam nw̄ukparu.

23 N'olizo n'enwu, nyerinya wam o joobu nnwerne nyele n'esilaw̄u be, kwnornu n̄u be ̄sau l̄ru a n̄u nnwerne?"

24 Jiz̄osi saru be, "Anu gahieru apna, anu māa nhne be gbaru n'okwukwo ns̄o, m̄obu rikne ke Chiokike.

25 Kwnornu n̄u nga be jeehi n'enwu lizo, be l̄u nnwerne, be gbó nzi, koyu n̄u be n̄u lele ele enine izi n'oligwe.

26 N̄u nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nw̄urnu ̄onwu, anu gwnúna n'okwukwo Mozizi n̄u hne be gbaru nhne gbasiri isisi mati wam neerne békwnu, kpa Chiokike jiri kanu a, 'Mawa bu Chiokike ke Ebereham, n̄u Chiokike ke Aziki, n̄u Chiokike ke Jekopu'?

27 O búo Chiokike ke ele nw̄urnu ̄onwu, koyu Chiokike ke ele z̄i b̄udnu. Anu naagahie apna k'agida."

*Iwu ke kakwo ibne a
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

28 Otu n̄u rime ele zni iwu ele Ju varu, n̄u hne be n̄eesikwarita ehni be ajiji, o mahiaru n̄u Jiz̄osi sakwaru be nkari, o s̄ikwa a, kaa, "Ndaa ke bu ke mbom n̄u kpakara nhne be nyernu n'iwu?"

29 Jiz̄osi saru a, kaa, "Ke mbom bu ka, 'Anu bnote nsn̄i Izireli, Nyenwe aij Chiokike aij, Nyenwe aij bu otu.

³⁰ I joowhnu Nyenwe ai bu Chiokike i n'anya, hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara enine i, hite nu kpakara ɔriri i, hite nu kpakara iknernema i.'

³¹ Ke ẹbo bu ka, 'I joowhnu nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i.' O zá nhne berere be nyernu n'iwu ke kakwo ka."

³² Nye zni iwu ele Ju wam kaa, "Owe! Nye-zni-nhne, i kalam n'ezi nu o bu otu Chiokike, nu o zá nye berere, okwolem ya,

³³ nu o whnu a n'anya hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara oghohia i, hite nu kpakara iknernema i, nu o whnu nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i, kakwo kpakara ariohna ɔkporne bekwnu nu ariohna berere."

³⁴ Nga Jizosi whnurnu nu o sakwayaru a lele nye nwernu akoniche k'ezi, o kanu a, "I zila ikere nu hne ẹli-eze Chiokike zi."

Nga ka wheru, o zima nye berere nwernu rikne sikwa a ajiji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Nga Jizosi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, o sikwaru, "Ndaa kpa ele zni iwu ele Ju jiri naakaa nu Karaisi bu Nnwo Devidi?

³⁶ Enine Nso hiri n'ọnu Devidi kwu ọka, kaa, 'Nyenwe ai kannu Nyenwe m,

Daziri ẹli n'akarikwnunga m,
tem du nga me jaabita ele irno i
nu mkpururu ọchi i lawuru.'

³⁷ Devidi n'iwhuru a noosukwu a Nyenwe a, ndaa kpa o jeeji buru nnwo Devidi?"

*Anụ zeru ele zni iwu
ele Ju
(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)*

Agida ele badnụ wam jiri snarnịma nụrnụ ikwụ-
onu a.

38 Kpa Jizosi neezni nhne, o kaa, “Anụ zeru ele
zni iwu ele Ju, ele o naamasị be o wo iwo awura
ogologo naagaghari, o naamasị be ele badnụ nee-
bekwu be ikwu n’ahịa,

39 nụ o dazị nụ risi ngadna n’oro Ọgbako ele Ju, ma
nụ ngadna kakwo mma n’ogbako iriri anụ.

40 Be bụ ele neeridna oro ele rinya nzi be
nwürnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnụ
whnụ be. Be jaata awhnụwhnụ ke kakwo.”

*Nkesi ke nwerinya
nzi a nwürnu
(Luk 21:1-4)*

41 Jizosi daziri n’Oro Nsọ Chiokike kete ruvhnu
nụ hne be bitaru nhne ntụ, o whnürnu agida ele
badnụ hne be nootusi ịwai nụ nhne be nootubna
ịwai. Agida ele kwu nootusi k’agida.

42 Otu nyerinya, bụ womboni ke nzi a nwürnu
varụ, tübna mkpụru ịwai matị lawuru, ke whuyaru
ịwai matị.

43 O sukwu ele sno apna a, kanụ be, “Me kanụ
anụ ezi ọka, nwerinya ka bụ womboni ke nzi a
nwürnu, tüsiri ịwai kakwo ke kpakara ele berere
tübarnu hne be bị ịwai.

44 Kpakara be masiri aka n’agida ekwu be
nwernu gweboru tusi, kovu nụ ya, womboni wam,
tusikworu kpakara nhne o nwernu o jiri wuru.”

13

*Be joolulu Oro Nso
Chiokike
(Mat 24:1,2; Luk 21:5,6)*

¹ Nga Jizosi whuyaru n'Oro Nso Chiokike, otu nu rime ele sno apna a karu, “Nye-zni-nhne, le kpa oro ele ka nu akaworugwu be jiri wu be nu mma.”

² Jizosi saru a, “I whnu na kpakara oro kwu ele ka? Otu akaworugwu joggwuzo n'olu ibne a hna, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

*Mmekpehni nu
Okpakna ehnii
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Nga o daziri eli n'olu Rugwu Olivu ke kegwu ruwhnu n'Oro Nso Chiokike, Pita nu Jemisi, nu Joni, nu Anduru, sikhwa a ichne, kaa,

⁴ “Kanu ai nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi ige nhne ka jeemezu?”

⁵ Jizosi kanu be, “Anya du anu eli, o zi nye obula duhie anu.

⁶ Kwnornu nu agida ele badnu jaava nu rewhna m, naakaa, ‘Mawa bu Karaisi,’ be jooduwahu agida ele badnu.

⁷ Nga anu joonu ogwnu nu qtnutnu ogwnu, anu tuko ogwnu. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo nhne yooduge.

⁸ Mba jeelizo megidne mba berere, eli-eze jeelizo megidne eli-eze berere, eli otne enye jaazi nu hne zi qdo n'odo, okwnunyo jaazi. Kpakara nhne ka joonu lele opanizo ighbugbu omumu nnwo.

⁹ “Kovu anya du anu eli hne anu zi. Be jeegweru anu nyee n'aka ele ikpe zi qdo n'odo, be jaapnia anu

nhne n'oro ọgbako ele Ju zị ọdo n'odo, anụ joogwuzo nu ruwhnu ele risi nụ ele eze kwnornu nụ me, ma ọ bürü nhne akebne.

¹⁰ Be jeeberu ọsno kpọ okwo izi ọma nụ kpakara mba.

¹¹ Nga be nwụgwuru anụ gweya anụ n'oro ikpe, anụ békawadia ọsno rịgbu ẹhni anụ n'oriri nhne anụ jaakaa. Anụ kwu nhne ọbula Chiokike karụ anụ kwu ige wam, kwnornu nụ Enine Nsọ jookwunu anụ ọnụ anụ.

¹² Nwene jeegweru nwene a nyee n'aka ẹnwu, nda jeegweru nnwọ a nyemakọ. Rụmu jeelizọ megidne ele murnu be, mee ma be nwụ ẹnwu.

¹³ Kpakara ele badnụ joosno anụ irno kwnornu nụ me. Koyu be jooznohia nye ọbula ke jaaknata mkpomma, dazigidne dù okwukwo kpakara nhne.

*Awhnụwhnu ke
ele Jerusələm jaata
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ “Nga anụ jowhnu nhne rụru ọru ke zị nụ hne o kwésile ọ zị, nye nōogwnu nhne ka, ghohia, ele zị nụ ẹli Judiya n'ige wam gbazne n'olu rugwu.

¹⁵ Nye ke zị n'olu ọro, o híednakọ, mọbu bna nụ rime ọro zne kwahala nhne zị nụ rime ọro a.

¹⁶ Nye zị masị n'ekwu, ọ láhna aznụ zne chíri iwo a.

¹⁷ Awhnụwhnu jaazinu ele rinya zị rime nụ ele neechi nnwọ ręma n'ige wam.

¹⁸ Anụ kpe okpukpe ọ búko n'ige okirika.

¹⁹ Kwnornu nụ ige wam agịda mmekpehleri jaazi ke zíkolele ke nga ọwa ke Chiokike kpuru panịzorù dù kịtna, owe, ọ jáazi kwno berere.

20 O bụru nụ Nyenwe aị méne ọbochi wam zị ichichi, o zá badnụ ọbula be jọoznohiali. Kọvu kwnornu nụ ele o hohiaru, o mernu ọbochi wam ziri ichichi.

21 “N'ige wam, o bụru nụ badnụ ọbula jaakanụ anụ, ‘Le, Karaisi zị hna,’ mọbu ‘O zị piari,’ anụ kwéko.

22 Karaisi aghalaghala zị ọdo n'ọdo, nụ ele ọwhnurninya aghalaghala zị ọdo n'ọdo jọowo iwhne, neegesi nhne elekema nụ nhne ndu-ehni zị ọdo n'ọdo, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru, o bụru nụ o jeekwe omume.

23 Kọvu anya dù anụ ẹli, m bele m ọsno kak-wnonu anụ kpakara nhne nga be yéemene eme.

*Nnwọ ke Badnụ vawa
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

24 “N'ige wam, nga mmekpehleri wam whe-mernu,

‘Ehnam jaagba ọchichiri,
ẹnwa jéenyé iwhne a,

25 mbọ ke oligwe jaadna,
kpakara iknernema ke zị oligwe joohnio ohnio.’

26 “N'ige wam be jọowhnu Nnwọ ke Badnụ hne o naava n'okne iknernema nụ igwugwu.

27 O jeezihala ele enine izi a be hite nụ ruwhere ẹno k'ọwa chikota ele ke a Chiokike hohiaru, hite n'otu ọsotoma ọwa dù n'osotoma berere.

*Mụhia nhne hite n'isisi
be kwu figi
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)*

28 “Anụ muhịa nhne hite n'isisi figi. Nga nkala a zịlam pịali pịali, nooruhịa masị ọkwukwo ikne, anụ mahịa nụ nduru-mini zị ndịndu.

29 Kpam masị, nga anụ jọowhnu kpakara nhne ka hne be beteru neeme, anụ mahịa nụ n'ige wam zị ndịndu, n'ọnun-mgbo.

30 Me kanụ anụ ezi ọka, ebiri ka jéewhe rịa rịa tem kpakara nhne ka mezu.

31 Oligwe nụ ọwa jaagawhe, kovu kpakara ikwụ-ọnun m jáagawhe rịa rịa.

*O zá nye magwụ
Ọbochi wam
(Mat 24:36-44)*

32 “Kovu o zá nye magwụ Ọbochi wam mọbu ọtnu-ige wam, ele enine izi zị n'oligwe máa masị, Nnwọ wam máa masị. Okwolem Nda m kpoi bụ nye magwụ.

33 Anya dụ anụ eli, anụ se nse, kpe okpukpe, kwnornu nụ anụ máa nga ige jaava.

34 O nụ lele hne badnụ neezne nhne, nga o noowhoga n'oro a, o nyewhete ọro a n'aka ele ọhi a, ma be legidne a anya. O nyee kwono nye ọbula nhne o jɔornu, nyee masị nye ke zị n'ọnun-mgbo iwu o se nse.

35 Kam kpayarụ, anụ neese nse, kwnornu nụ anụ máa nga nyenwe ọro jaava, mọbu n'anyasnu, mọbu n'esilawụru abalị, mọbu ige ọchichi kwnarnụ erekwna, mọbu n'osisi.

36 Anụ se nse, o zị o va kpurugadnam, whnụ hne anụ neezni anyarna.

37 Nhne me naakanụ anụ bụ nhne me naakanụ kpakara badnụ, anụ se nse.”

14

*Be gbaru iznuznu
o gbu Jizosi
(Mat 25:1-5; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)*

¹ O gwnarnu qobochi lawuru o du Iriri Ogawhe nu Iriri Brədi Whúge Qwhu. Ele risi arjohna nu ele zni iwu ele Ju noopio apna be jōonwugwu Jizosi n'aghigho, ma be gbu a.

² Be karu, “Kovu o jóobu n’Iriri ka, o zi a kpasu qohna.”

*Be teru Jizosi mono
nu Betani
(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)*

³ Nga Jizosi zi nu Bətani n’oro Sajmoni nye riaru nchnichna, o dazi neeri wiri. Otu nyerinya bnan-yarnu, nye vu mono otute zi n’ite alabasita gburu qonu be ji eknarna nadi zi snam mee. O lìwama ite wam, wusi mono otute wam nu risi Jizosi.

⁴ Agwna ele zi pi weru ehni k’agida naakaa, “Kiní kpayaru be wuwhuru mono otute ka etekne?

⁵ Be znernu ere ya riwhu mkpuru iwai éto nyee ele mboni.” Be naatamuńu nwerinya wam.

⁶ Jizosi kanu be, “Anu gharu a! Ndaa nhne anu kwno neemekpa a ehni? O rnurnu ərnu əma n’ehni m,

⁷ Ele mboni nu anu zi ige obula, ige obula anu pioru, anu nwernu rikne menu be nhne əma, kovu nu anu jéenwehja m ige obula.

⁸ O mernu nhne o nwernu rikne o mee. O beru əsno te ehni m mono, bıkwata m n’olili m.

⁹ Me kanu anu ezi əka, hne nu hne obula be kporu okwo izi əma ka nu kpakara əwa, be jookwuhja

nhne nwerinya ka mernu, ma ọ bụru nhne be jeeji neechenwanya a.”

*Judasị kweruru o re Jizosi
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Judasị Isikariotị, otu nụ rime nri nụ badnụ lawụru ele sno apna a, znekwnusiri ele risi ariohna, ma o gweru Jizosi nyee n'aka be.

¹¹ Nga be nurnu a, be nwụdnarnu, be kwe o nyee a ịwai. O bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

*Jizosi nụ ele sno apna a
riri Iriri Ogawhe*

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

¹² N'obochi mbom ke Iriri Brędi Whúge Ọwhu, nga be naakwa arıohna atnurnu Ọgawhe, ele sno apna a sıkwa Jizosi, “Ndaa hne i pioru ma a mekwatanụ i ma i ri Iriri Ọgawhe?”

¹³ O zihala badnụ lawụru nụ rime ele sno apna a, ọ kanụ be, “Anụ zne nụ rime Jeruselem, otu nyerukna vugwu idudu mini jaavakwnusi anụ, anụ sno a.

¹⁴ Anụ snornu a zne n'oro ọbula ọ bnaznernu, anụ kanụ nyenwe ọro wam, ‘Nye-zni-nhne karụ, Ndaa hne ọro ele izne m zi, hne me nụ ele sno apna m jeeri Iriri Ọgawhe?’

¹⁵ O jeegesi anụ otu ọnụ-oro zi rude n'oro olu be mekwatarụ, bìkwata masi. Anụ mekwatanụ aị piị.”

¹⁶ Ele sno apna a whoga, bna nụ Jeruselem whnükpa kpakara nhne lele kpa Jizosi karụ. Be mekwata Iriri Ọgawhe.

¹⁷ N'ogbednachi, Jizosi nụ nri nụ badnụ lawụru ele sno apna a snornu va.

18 Nga be daziri əli neeri wiri, Jizəsi kaa, “N'ezi me kanu anu, otu badnu n'esilawuru anu, bu nye me nu a neerikə wiri, jeere m.”

19 O panizo noogbu be igbugbu n'ovu, be neesikwa a n'otu n'otu, “O bu mawa sa?”

20 O kanu be, “O bu otu nyenum nu rime anu nri nu badnu lawuru, nye me nu a noosnukota wiri n'otu agbugba wiri.

21 Nnwə ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsə gbasiri a, kɔvu nu awhnuywhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwə ke Badnu. O buru ɔma o buru be müna nyerukna wam.”

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

22 Nga be zi neeri wiri, Jizəsi gweru brədi, tñu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anu gweru, ka bu anq-ehni m.”

23 O gweru okiko, tu mmamma o nyee be, kpakara nwɔrnu nu rime a.

24 O kanu be, “Ka bu ɔvnarna m ke ɔgba-njɔ-ehni be nɔowusi kwnornu agida badnu.

25 N'ezi me kanu anu, m jónowoma m manya hi n'isisi vajni whuya ria ria tem du n'obochi me jónowo a ke ikne n'eli-eze Nda m.”

26 Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

Jizəsi karu nu Pita jɔogonahoru a

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27 Jizəsi kanu be, “Kpakara anu jaagbakwo əso, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsə, kaa,

‘M joogbu nye nooznu atnùrnú,
atnùrnú a jaagbakeme.’

28 Kòvu nga me hiri n'ènwú lizò, m jeebe anú ọsno
zne Galili.”

29 Pita kanú a, “O bùrubèdi nü kpakara badnú
gbakwo ẹso, kòvu m jáagba ẹso.”

30 Jizòsi kanú a, “N'ezi me naakanú i, n'abalí ka,
nga okne ọchichi náakwnana ẹkwna mgba lawùru, i
jóogonahoru m mgba ẹto.”

31 Kòvu o kwusiri rikne k'agídà kaa, “O bùru nü
o zì mkpa nü m joosno i nwù, m jóogonahoru i rìa.” Kpakara be kakwnornu kpam.

*Jizòsi kperu okpukpe
nu Gèsemani
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

32 Be vadu nü hne be kwu Gèsemani, Jizòsi kanú
ele sno apna a, “Anú dazíri hna, me kpe okpukpe.”

33 O kwuru Pita nü Jemisi nü Jóni, o panízo o gbu
a ighbugbu nü o wute a nü mkpòma.

34 O kanú be, “O noogbu m mkpòma m ighbugbu
k'agídà dù ẹnwú, anú dazigidne hna, se nse.”

35 O znetu nü ruwhnu, dna kpu ruwhnu n'èli kpe
okpukpe, ma ige awhnùwhnu ka gawheru a, o bùru
nu o jeekwe omume.

36 O kaa, “Papa, Nda m, i meli nhne dum, gwe-
menu m okiko awhnùwhnu ka, kòvu o búo nhne
me pioru, kòvu nhne i pioru.”

37 O va whnù hne be neezni anyarna, o kanú
Pita, “Sajmoni, i neezni anyarna? I nwéé rikne se
nse otu otnu-ige?”

38 Anụ se nse, kpe okpukpe, ọ zị anụ dnabna nụ rime ornurna. Enine ke badnụ zị békwnu, kóvu nụ ano-éhni zíla rikne.”

39 O zne kwno berere kpe okpukpe, nookwu otu ọka wam.

40 O yahna berere whnụ ele sno apna a hne be neezni anyarna kwnornu nụ anya be zị rinya, be máa nhne be jaasa a.

41 O va ke mgba ẹto, ọ kanụ be, “Anụ zị kɔriri neezni anyarna, noozukwa inwe? O kwna kpam, ọ dülam, be neegweru Nnwọ ke Badnụ resi n'aka ele mmehie.

42 Anụ lizọ, ma a zne. Le nye neegweru m nyee zị ndündu.”

Be nwudnernu Jizosi

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

43 Ngangam Jizosi kpugwu ọka wam n'önü, Judası, otu nụ rime nri nụ badnụ lawuru wam ele sno apna a varụ, ya nụ agida badnụ ele ji ama-ogwnu nụ okpiri hite nụ hne ele risi arıohna nụ ele zni iwu ele Ju nụ ele okno badnụ zị va.

44 Nye reru a nyenem be nhne elekema, kaa, “Nye ọbulake me joosnutu önü nye wam bụ ya, anụ nwugwu a, duru a zne.”

45 Ngangam Judası varụ, o znekwnusi Jizosi, sukwu a, “Nye-zni-nhne.” O snutu a önü.

46 Be tükwası Jizosi aka, nwugwusi a rikne.

47 Otu n'ele gwuzogwu ndündu mnjohiaru ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi arıohna,bihala a nsnị.

48 Jizosi kanụ be, “Anụ kpagwụ ama-ogwnu nụ okpiri whuya ọ nwugwu m lele m bụ m nye neemegidne iwu eli?

49 Kpakara Ọbochi me nụ anụ zị n'Oro Nsọ Chiokike hne me neezni anụ nhne, anụ nwúge m, koyu kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbarụ n'Okwukwo nsọ mezu."

50 Kpakara ele sno apna Jizosi ghasarụ a gbawhu.

51 Otu wikoro snogwu Jizosi, nye ji iwo abochna kpusni ẹhní a. Be nwúgwu a,

52 Ọ sigbasi iwo abochna a, gbarụ ẹto gbawhu.

*Jizosi gwuzo nụ ruwhnu
ele eze-ikpe*

(Mat 26:26,57-68; Luk 22:54,55,63-71; Jon 18:13,14,19-24)

53 Be duru Jizosi znekwnusi nye risi arjohna, kpakara ele risi arjohna nụ ele okno badnụ nụ ele zni iwu ele Ju gbakorū.

54 Pita snornu a nụ hne zị ikere, bna nụ rime ederezi nye risi arjohna, ọ daziri n'esilawuru ele nse, naanya békwnu.

55 Ele risi arjohna nụ kpakara ele eze-ikpe pioru nhne be ji gbagidne Jizosi akebne ma be gbu a, be piohiala.

56 Agida ele badnụ gbarụ akebne aghalaghala gbagidne a, koyu nụ akebne be búo otu.

57 Agwna be lizo, gba akebne aghalaghala gbagidne a, naakaa,

58 “A nurnu hne ọ karu, ‘M jaakwnadna Oro Nsọ Chiokike ka be jiri aka wu, n'obochi ẹto m joowu Oro Nsọ berere ke be jíle aka wu.’ ”

59 Koyu nụ akebne be dnákotala.

60 Nye risi arıohna lizoru n'esilawuru be sıkwa Jızosi, kaa, “O zá nhne i naasa? Kini bù akebne ka ele badnù ka naagbagidne i?”

61 Kòvu Jızosi kpusnirnu ọnu, o zá nhne o saru. Nye risi arıohna sıkwa kwno a, “O bù jíwa bù Karaisi, Nnwò Chiokike be góziri ogozi?”

62 Jızosi kaa, “O bù mawa, anụ jowohnu masi Nnwò ke Badnù hne o dazi n'akarikwnunga Chiokike ke bù Dikne, naava masi n'erumeru oligwe.”

63 Nye risi arıohna dòwama iwo a, kaa, “Ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere?

64 Anụ nurnu okwulu wam o kwuru kwugidne Chiokike, kini bù echiche anụ?”

Kpakara be marnu a ikpe ẹnwu, kaa, “O kwesiri o nwụ ẹnwu.”

65 Agwna be panizo o gbusi a ọnu-mini, nụ o knesni a ruwhnu, nögbo a aka, naakanu a, “Whnunu aij ọwhnurninya.” Ele nse donawhuru be Jızosi, nögbo aka.

Pita gonahoru Jızosi

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Luk 18:15-18,25-27)

66 Nga Pita zi nü ederezi, otu nnwò oknornokno ele neeznenu nye risi arıohna izi varu.

67 Nga o whnurnu Pita naanya békwnu, o le a anya, kaa, “Ji n'iwhuru i nü Jızosi nye Nazareti zi.”

68 Kòvu o goru kaa, “M máam, m ghóhiala m nhne i naakaa.” O whoga zne n'ọnu-mgbo, okne ọchichi kwna ékwna.

69 Woknornokno wam whnù a, o naakanu kwno ele gwuzo ndündu, “Nwerukna ka bù otu nü rime be.”

70 Pita gó kwno berere.

Nga ige matí whemernu ele gwuzo ndündu kanú Pita berere, “N’ezí, í bu otu nü rime be, kwnornu nü í bu nye Galili.”

71 O panízo nöogo ngugo, nöodu risi, naakaa, “M máam nyerukna ka anú nookwu ọka a.”

72 Ngangam, okne óchichi kwnarnü ékwna ke mgba lawürü. Pita chenwanya ikwu-önü wam Jizösi kwunnu a, “Nga okne óchichi yáakwnana ékwna mgba lawürü, í jøogonahoru m mgba eto.” Nga o chenwanyarnü a, ọ kwna ékwna.

15

Jizösi gwuzo nü ruwhnu Paileti

(Mat 27:1,2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

1 N'önü osisi, ele risi aríohna nü ele okno badnü nü ele zni iwü ele Ju nü kpakara élé eze-ikpe gbarü iznuznu, be kne Jizösi eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paileti.

2 Paileti sükwa a, “Í bu eze ele Ju?”

Jizösi sarü a, “Owe! Jí n'iwhuru i karü kpam.”

3 Ele risi aríohna noobno a agida nhne.

4 Paileti sükwa kwno a berere, “O zá nhne i naasa? Le agida nhne be noobno i.”

5 Kóvu Jizösi sála nhne qbula. Ka duru Paileti ehni.

Be marnü Jizösi ikpe enwu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39---19:16)

6 N'Iriri Ògawhe qbula Paileti néesigbasinu be otu nye ikelu, nye be riñor a.

⁷ Otu nye zi n'ikelu be nookwu Barabasi nye zi n'ikelu ya nü ele lizoru lusi ele risi ochichi ögwnu. O gburu badnu n'ögwnu wam.

⁸ Agida ele badnu wam panizo nɔorio Paileti ma o menu be lele kpa o ji neemenu be.

⁹ Paileti sìkwaru be, “Anu pioru me sigbasinu anu eze ele Ju?”

¹⁰ O mahìari nü ele risi arìohna kwuyannu a Jizosi kwnornu ögwo-anya.

¹¹ Kòvu ele risi arìohna sigidnernu igbudu ele badnu wam be kaa ög sigbasinu be Barabasi, ög búo Jizosi.

¹² Paileti sìkwaru berere, “O bụ kini nhne anu pioru me mee nye wam anu nookwu eze ele Ju?”

¹³ Be siwama okokoba berere, “Kpogidne a n'ögba.”

¹⁴ Paileti sìkwa be, “Kini mernu? Kini bụ nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, “Kpogidne a n'ögba.”

¹⁵ Kpa Paileti pioru o mee nhne jaamasì agida ele badnu wam, ög sigbasinu be Barabasi. Nga ög pniàkworu Jizosi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ögba.

*Ele ögwnu kpariri Jizosi
(Mat 27:27-31; Jon 19:2,3)*

¹⁶ Ele ögwnu duru Jizosi bna n'obna nye ochichi. Be sukwukota kpakara odobiri ele ögwnu.

¹⁷ Be wosi a iwo naachna odno odno, be kpa okpu igwnu, kpusi a nü risi.

¹⁸ Be panizo neebekwu a, naakaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.”

19 Be gweru isisi neeli a nü risi, nqogbu a qunu-mini, gbu mpnerne qochi n'eli, kpønu a risi eli.

20 Nga be mekworu a nhne rñmu, be tñma a iwo odno odno wam, wosi a kpakara iwo a. Be duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

*Be kpogidnernu Jizøsi
n'ogba*

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 Be sigidne otu nye neewhe ewhe, kanu a, o vuru ogba a. Nye ka bu Saimoni nye Sirini, nda Alekizanda nü Rufosi, hne o hi n'aznù mba naabnanya Jerusèlem.

22 Be duru Jizøsi zne nü hne be kwu Gòlugota, ke bu "Hne Okpokoro Risi."

23 Be nyega a manya be gwaru maa, kovu nü o nwóna a.

24 Be kpogidne a n'ogba, ele ogwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi ke gesiri ke nye qubula jeegwe.

25 O bu nü qtnu-ige tolù* n'osisi nga be kpogidnernu a n'ogba.

26 Be gbahiaru nhne be bnornu a, "Eze ele Ju."

27 Be kpogidnernu ya nü ele rukna lawuru nooznu buznu n'olu ogba, otu badnù n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a.
[

28 Nhne be gbaru n'okwukwo nsø mezuru ke karu, "Be gwnukotaru ya n'ele aruru-eli:"]

---

* **15:25 qtnu-ige tolù:** okwukwo ke mbòm kwuru ige awa ke eto

²⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi be, naakaa, “Ngwanụ! Jị nye jaakwnadna Oro Nsọ Chiokike, wu kwno a n’obochi ẹto.

³⁰ Znōhia ehni i, hi n’olu ọgba hiedna.”

³¹ O bụ masị kpa ele risi arıohna nụ ele zni iwu ele Ju naakparị a n’esilawụru be, naakaa, “O znohiaru ele berere, o nwée rikne znohia ehni a.

³² Karaisi eze Iziręli, hi n’olu ọgba hiedna kịtna, ma a whnụ, kweru masị.”

Ele be kpogidnernu be nụ Jizosí n’olu ọgba zị masị naakparị a.

Enwu Jizosí

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Hite n’esilawụru iwhnnehnie,[†] ochichiri gbas-nirni kpakara ẹli wam dù n’otnu-ige ke ẹto.[‡]

³⁴ N’otnu-ige ke ẹto, Jizosí jiri okne nkoli siwama, “Eloi, Eloi lama sabatani,” ke bụ, “Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasarụ m?”

³⁵ Agwna ele gwuzogwu ndụndu, nga be nurnu a, be naakaa, “Bno nsnị, o noosukwu Elaija.”

³⁶ Otu nyenum gbarụ ẹso, gweru manya gbarụ ọka rusi sponji ke zị n’isisi nụ rime a, nyee Jizosí ma ọ nwọ, kaa, “Gharụ a, a lesi ma Elaija jaava o gwedna a n’ogba.”

³⁷ Jizosí gweru okne nkoli si okokoba, nwebime inwe.

³⁸ Ikpe obnosni ke Oro Nsọ Chiokike gbawarụ ẹbo hite n’olu dù ẹli.

³⁹ Nga nye risi ọgwnu nęechi otu riwhu ele ọgwnu gwuzo ndụndu kela ruwhnu hne ọ zị, whnurụ kpa

[†] **15:33 n’esilawụru iwhnnehnie:** ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu   [‡] **15:33 ọtnu-ige ke ẹto:** ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

o jiri kna inwe, ọ kaa, “N'ezi, nyerukna ka bụri Nnwọ Chiokike.”

40 Ele rinya zị ikere neelekiri nhne neeme, agwna be bụ Meri Magidalini, nụ Meri nne Jemisi ke matị nụ Josis, nụ Salomi.

41 Ele ka snornu Jizosị nga ọ zị nụ Galili, ele neeznenu a izi. Nụ agida ele rinya berere ele snornu a va Jerusəlem.

Be liri Jizosị

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

42 Nga ọ d慂u ogbednachi, hne ọ bụ Ọbochi ojiknernu, ke bụ Ọbochi begwu Ọbochi Ozukwa Inwe Osno,

43 Josefу nye Arimatiya varụ, nye bụ otu nụ ele ikpe, bụ masị nye be nōosobisinu, nye neese ẹli-eze Chiokike, nwerukna ka ji anya rikne znekwnusi Paileti rịo a iznu Jizosị.

44 O gbagwojiri Paileti anya nụ Jizosị nwụnam. O sukwu nye risi Ọgwnu wam sịkwa a ma ọ nwụna.

45 Nga ọ mahịaru n'ọnụ nwe risi Ọgwnu wam nụ Jizosị nwụnam, o kweru be vute Josefу iznu a.

46 Josefу zụya ikpe marnụ mma, nga o vudnarnu iznu a, ọ whụ a n'ikpe marnụ mma wam, vubna a nụ rime ilili ke be gwuhịaru nụ rime rugwu. O gweru otu rugwu kpusni ọnụ ilili wam.

47 Meri Magidalini, nụ Meri nne Josis whnurru hne o liri a.

16

Jizosị lizorū n'enwu

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Nga Ọbochi Ozukwa Inwe wheru, Meri Magídalini nü Meri nne Jemisi, nü Salomi, züyüru mōno neesni ẹknarna ọma zị ọdo n'ọdo ma be zne te iznu Jizösi mōno.

² N'ọnụ ọsisị n'ọbochi mbom n'ikwezu, be znernu n'ilili a nga ehnam waru.

³ Be nookwurita n'ehni be, “Nyele jookpumenu aị rugwu wam n'ọnụ ilili?”

⁴ Nga be lelizorū anya be whnūrnu nü be vumenem rugwu wam. Ọ zị rinya k'agida.

⁵ Be bna rime ilili whnū wikoro dazigwu n'akarikwnunga, o wogwu awura abochna, ogwnu türü be.

⁶ Ọ kanụ be, “Ogwnu túko anụ. Anụ noopio Jizösi nye Nazareti, nye be kpogidnernu n'ogba. Ọ lizolam, ọ zǐla hna. Le hne be bitaru a.

⁷ Koyu anụ la, kanụ ele sno apna a nü Pita, ‘O belem anụ ọsno neezne Galili, anụ joowhnu a pịi, lele kpa ọ kannu anụ.’ ”

⁸ Be whoga, hi n'ilili wam gbahala, ehni naama be ririri nü ọgbagwoji anya jigwu be, ọ zá nye be kannu nhne ọbula, kwnornu nü ogwnu nötou be.

*Jizösi mernu Meri Magídalini
whnū a anya
(Mat 28:9,10; Jon 20:11-18)*

[

⁹ Nga Jizösi hiri n'enwu lizo n'ọnụ ọsisị n'ọbochi mbom n'ikwezu, o beru ọsno gesi ehni a Meri Magídalini, nye ọ chihalaru ręnwu ọjo ęsau nü rime a.

¹⁰ O zne kanụ ele nü Jizösi dazigwu nü mbom hne be zị naagba mkpe, naakwna ękwna.

11 Nga be nүrnу nү Jizosi zi bүdnu, nү ya n'iwhuru a whnүrnу a, be kwéle.

12 Nga ka wheru, Jizosi mernu badnү lawүru whnү a n'ozizi berere nga be neezne aznү mba.

13 Be lahna zne kanү ele gwnarnү, be kwéle nhne be kwuru masi.

14 Omekwo, Jizosi whuya iwhne hne nri nү otu badnү wam ele sno apna a zi neeri wiri. O bnanү be mbna kwnornu n'ókwe ekwe be nү mkpoma osi rikne be, ke mernu be kwéle ikwu-ону ele whnүrnу a nga o hiri n'enwu lizo.

15 O kanү be, "Anү zne nү kpakara օwa kpou kpakara badnү okwo izi օma.

16 Nye kweruru, be wү a mini, bu nye be jooznohia a, nye ke kwéle, be jaama a ikpe.

17 Nhne elekema ele ka joosno ele kweru, be jaachihala rенwu ojo nү rëwhna m, be jookwu օka nү riro ikne zi օdo n'օdo.

18 Be jaachi agwօ n'aka, օ bүru nү be nwօ nhne օbula ke jaakpaya ənwu, օ zá nhne o jeeme be, be jootukwasi ele nriria aka, mee əhni bүru be օma."

Jizosi larү n'oligwe

(Luk 24:50-53; Ernu 1:9-11)

19 Nga Nyenwe aij Jizosi kwukwonnu be օka, be gwelizօ a la n'oligwe, օ daziri əli n'akarikwnunga Chiokike.

20 Ele sno apna a whogaru nookpo okwo izi օma hne օbula, Nyenwe aij noosno be, noornu ernu, neegesi nү ikwu-ону Chiokike bu ezi օka, hite n'ernu ndu-əhni zi օdo n'օdo ke be noornu.]

Tesitamenti Ikne n'Onu Ikwere New Testament in Ikwere

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwerre – (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerri. This language is spoken primarily by the Ikwerre people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust.
All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

c17ee3a1-1c7a-5c05-8e0f-5043e8228d89